

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
ROZVOJA A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE**

SILICKÁ BREZOVÁ
na roky 2018 - 2025

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Silická Brezová na roky 2018 - 2025
Územné vymedzenie:	Košický kraj, obec Silická Brezová
Územný plán obce:	<i>nie</i>
Dátum schválenia PHSR:	<i>10.12.2018</i>
Dátum platnosti:	<i>od 10.12. 2018 do 31.12.2025</i>
Verzia¹	<i>1.0</i>
Publikovaný verejne:	<i>10.12.2018</i>

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

***Riadiaci tím spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
Silická Brezová na roky 2018-2025:***

Zoznam členov Riadiaceho tímu:

Sanislóová Alžbeta - starosta obce Silická Brezová

Obecné zastupiteľstvo:

Ing. Sanisló Tamás

Rákay Blažej

Farkas Zsolt

Farkašová Oľga

Czompel Ladislav

Zhotoviteľ:

Regionálna rozvojová agentúra Rožňava
Ing. Miroslav Boldiš
Ing. Adriana Soltészová

OBSAH

ÚVOD	4
I. Analytická časť	6
1.1 Vymedzenie riešeného územia	6
1.2 Základné fyzicko-geografické charakteristiky obce	8
1.2.1 Poloha, prírodné podmienky a využitie krajiny	8
1.2.2 Geologická stavba	8
1.2.3 Pôdne pomery	9
1.2.4 Hydrologické pomery	10
1.2.5 Klimatické pomery	10
1.2.6 Fauna, flóra	10
1.2.7 Životné prostredie	11
1.3 Demografické charakteristiky	16
1.4 Hospodársko-ekonomický potenciál obce	20
1.5 Domový a bytový fond	21
1.6 Technická infraštruktúra	22
1.7 Doprava	23
1.8 Občianska vybavenosť obce	23
1.8.1 Úrady, inštitúcie a ostatné služby	23
1.8.2 Školstvo a vzdelávanie	23
1.8.3 Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	24
1.8.4 Obchody, služby	24
1.9 Kultúra	24
1.10 Šport, rekreácia a voľný čas	25
1.11 Ubytovacie a stravovacie služby	26
1.12 Zhodnotenie súčasného stavu územia	27
SWOT analýza	27
II. Strategická časť	30
III. Programová časť	32
IV. Realizačná časť	40
V. Finančná časť	47
ZÁVER	48
Povinné prílohy PHSR	54
Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR	54
Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR	55
Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PHSR	56

ÚVOD

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Silická Brezová (ďalej len PHSR) je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. PHSR obce spolu s územným plánom je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov. V území formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie.

PHSR obce sa spracováva podľa Metodiky na jeho vypracovanie (pracovná verzia 2.0 z februára 2015) v zmysle zákona č. 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR. PHSR je vypracovaný ako strategický plánovací dokument na obdobie spravidla 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 – 14 rokov. Schvaľuje ho obecné zastupiteľstvo. Schválenie PHSR je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa zákona. Je rozdelený do určitých celkov:

- Úvod
- I. Analytická časť (analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia, zhodnotenie súčasného stavu územia)
- II. Strategická časť
- III. Programová časť
- IV. Realizačná časť
- V. Finančná časť
- Záver

Analytická časť je v databázovej podobe a obsahuje analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike minimálne na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

V závere Riadiaci tím zabezpečí finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie.

Vedenie samosprávy iniciuje spracovanie PHSR obce a zostavenie riadiaceho tímu. Pre zabezpečenie realizácie programu je ustanoveným riadiacim orgánom programu volená resp. obcou zriadená tzv. „Rada obce“, ktorá sa skladá z týchto členov: Sanislóová Alžbeta - starosta obce Silická Brezová, Obecné zastupiteľstvo: Ing. Sanisló Tamás, Rákay Blažej, Farkas Zsolt, Farkašová Oľga, Czompel Ladislav.

Riadiaci tím koncipuje zámer spracovania PHSR, t. j. spôsob spracovania - kto, ako a kedy spracuje dokument (Zámer spracovania PHSR, Harmonogram spracovania PHSR). Po prerokovaní v orgánoch samosprávy schváli zastupiteľstvo zámer spracovania PHSR. Orgán navrhuje, riadi a zlepšuje procesy rozvoja s cieľom podporovať politiku a stratégiu definovanú v schválenom programovom dokumente tak, aby ním zabezpečované činnosti boli s ostatnými orgánmi koordinované a prispievali k efektívnosti a účinnosti podpory rozvoja aktivít na území obce.

Zámer spracovania PHSR

PHSR obce bol spracovaný na základe potrieb obce Silická Brezová.

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Silická Brezová na roky 2018-2025.
Forma spracovania	Úplné spracovanie „na kľúč“ Regionálnou rozvojovou agentúrou Rožňava (ďalej len RRA Rožňava).
Riadenie procesu spracovania	<i>Spôsob riadenia procesu spracovania:</i> RRA Rožňava zabezpečila odborné spracovanie PHSR podľa metodiky 2.0 MDVRR, riadiaci tím a pracovná skupina komunikáciu vo vnútri obce, komunikácia prebiehala formou konzultácií. <u>Úlohy jednotlivých aktérov:</u> - riadiaci tím: koordinácia procesu prípravy PHSR, návrh rozvojového smeru obce Silická Brezová na roky 2018-2025, - pracovné skupiny: podpora koordinácie procesu prípravy PHSR, pripomienkovanie návrhu rozvojového smeru obce, zabezpečenie komunikácie s občanmi.
Obdobie spracovania	PHSR bol spracovaný v roku 2018, harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	Náklady na spracovanie PHSR boli financované z rozpočtu obce.

Zdroj: vlastné spracovanie

Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: vlastné spracovanie

I. Analytická časť

Analytická časť PHSR prináša komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie – aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Analytická časť PHSR zároveň obsahuje i odhad budúceho možného vývoja a prípadné riziká vo väzbe na relevantné stratégie. Analýza informácií, databáz, kvantitatívnych a kvalitatívnych dát odhaľuje i vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

S cieľom naplnenia vyššie uvedeného účelu analytickej časti, bola spracovaná analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia. Komplexná analýza aktuálneho stavu bola zostavená na základe informácií dostupných z relevantných zdrojov a databáz.

1.1 Vymedzenie riešeného územia

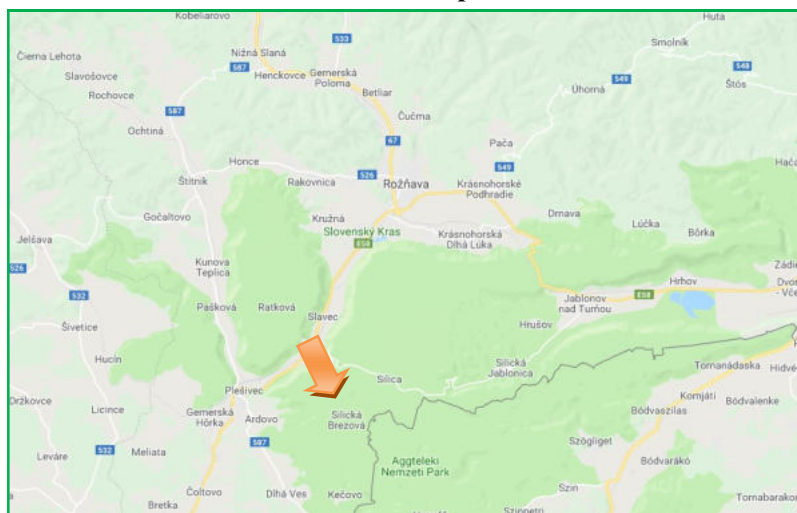
Územie obce Silická Brezová je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie, a to k. ú. Silická Brezová. Obec sa nachádza vo východnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 (RŠÚJ 3) patrí do Košického kraja SK042, na úrovni okresov sa obec nachádza v okrese Rožňava.

Tab. 1 Základná charakteristika obce

Názov obce	Silická Brezová
Názov kraja	Košický
Štatút obce	obec
Kód obce	526231
Typ obce	vidiecka obec
Mikroregión	DOMICA, SILICKÁ PLANINA
PSČ	049 11 (pošta Plešivec)
Telefónna predvoľba	+421-58
E-mail	obecbs@gmail.com
Prvá písomná zmienka o obci	1399
Nadmorská výška stredu obce v m	429
Celková výmera územia obce (km ²)	13,37
Hustota obyvateľstva na km ²	11,67
Počet obyvateľov k 31.12.2017	156

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 1 Mapa

Zdroj: <https://mapa-mapy.info.sk/mapa/silicka-brezova/#>

História obce

Prvá písomná zmienka o obci Silická Brezová sa datuje do roku 1399 kedy sa nazývala Borzua. V ďalšom historickom vývoji sa jej názov menil nasledovne:

1430 *Bolzwa*

1436 *Brozna*

1455 *Borzwa*

1477 *Borswa*

1786 *Borsowa*

do 1906 *Borzova*

od 1906 do 1948 *Silická Brezová – Szádvárborosa (úradne po maďarsky)*

od 1948 *Silická Brezová – Borzova (úradne po maďarsky)*

Osídlenie územia je známe už z obdobia tzv. würmského zaľadnenia v starej dobe kamennej (paleolite), ktorá je najdlhšou epochou vo vývoji ľudstva. Skoré osídlenie na Silickej planine ovplyvnili zdroje vody z vyvieráčiek, potočné potoky a jaskyne, kde sídlili v mladšom paleolite kočovní lovci szeletskej a aurignatskej kultúry (36 000-32 000 p. n. l.). Najintenzívnejšie osídlenie územia spadá do mladej doby kamennej (neolitu). V mnohých jaskyniach sa našli unikátne antropologické nálezy európskeho významu. Z priepasti Malá ľadnica pri Silickej Brezovej pochádza zub ženy, ktorý je zatiaľ jediný dôkaz *Homo sapiens fossilis* na Slovensku.

Obec Silická Brezová bola založená v údolí miestneho potoka v morfológicky veľmi členitom teréne vytvárajúci prírodný kotol prirodzene chrániaci územie zo severu, východu a západu. V ranofeudálnom štáte spadala obec pod správu kráľovskej Turnianskej župy

Obec sa spomína od roku 1399 ako vlastníctvo Štefana Szílonnaiho, vyvinula sa však na starom osídlení. Po Bebekovcoch, ktorí tu v roku 1427 mali 18 port, ju v 17. – 19. storočí vlastnili Andrassyovci a Esterházyovci. Do roku 1880 patrila do Turnianskej župy. V roku 1828 mala 75 domov a 619 obyvateľov. Poľnohospodárska obec bola v roku 1938 – 1945 pripojená k Maďarsku.

Miestny obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom a chovom dobytky. Pre obec bola užitočná ťažba červeného mramoru v povrchových lomoch, ktorý sa tu dodnes ťaží. Pre hospodárenie na planine bol charakteristický chov hovädzieho dobytky, pastva ošípaných a neskôr najmä ovčiarstvo.

Obr. 2 Pohľad na obec Silická Brezová

Zdroj: https://eo.wikipedia.org/wiki/Silicka_Brezova

1.2 Základné fyzicko-geografické charakteristiky obce

1.2.1 Poloha, prírodné podmienky a využitie krajiny

Silická Brezová sa nachádza priamo na Silickej planine v Národnom parku Slovenský kras. Administratívne je súčasťou okresu Rožňava v Košickom samosprávnom kraji. Z Rožňavy vedie cesta I. triedy č. 50 do Plešivca, kde je odbočka cesta II. triedy č. 587, z nej ešte pred obcou Ardovo sa nachádza ďalšia odbočka vľavo cesta III. triedy vedúca hore na planinu a končiaca v Silickej Brezovej. Je to koncová dedina. Najbližšou strediskovou obcou v južnom smere je obec Plešivec a je dostupná po 5,6 km. Od okresného mesta Rožňava je Silická Brezová vzdialená 26 km.

Kataster s rozlohou 1 337 ha sa nachádza na Silickej planine. Nadmorská výška v katastri sa pohybuje od 411 do 564 m. Veľký rozdiel v nadmorskej výške je daný vysokým položením planín oproti údoliu s riekou Slaná. Uprostred obce je nadmorská výška 429 m.

Prírodné, klimatické pomery a hospodárske využitie tunajšej oblasti je významne ovplyvnené prítomnosťou dvoch planín, na ktorých úpätí, v kotlinovom teréne, je obec alokovaná. Ide o Plešivskú a Koniarsku planinu.

1.2.2 Geologická stavba

Reliéf

Z geomorfologického hľadiska predstavuje kataster riešenej obce reliéf krasových planín, ktorého súčasťou sú tiež morfológicky výrazné stráne na tektonických poruchách. Posudzované územie z hľadiska krasových javov patrí medzi veľmi cenné územia, vyskytuje sa celý rad krasových foriem. Kras možno vo všeobecnosti rozdeliť na endo a exokras. Škrapy predstavujú na území drobné krasové formy a nachádzajú sa prevažne všade tam, kde k povrchu vystupujú vápence, najmä však na stráňach krasových jám a krasových priehlbín. Na území Slovenského krasu sa vyvinul fluviokrasový reliéf na miestach kde vystupujú menej čisté pestré súvrstvia karbonátových hornín s polohami dolomitov. Je najlepšie vyvinutý na rázochovitých výbežkoch Silickej planiny medzi Plešivcom a Domicou. Okrajové krasové jamy sú vytvorené na styku vápencov s Plotárskou štrkovou formáciou, v západnej časti katastra. Slepé periglaciálne doliny sa nachádzajú na styku vápencov s poltárskou štrkovou formáciou v oblasti Silického a Dlhoveského okrajového polia. Okrajové polia tvoria rozsiahle uzatvorené krasové depresie, ležiace na styku vápencov s poltárskou štrkovou formáciou. Polia majú prevažne hladko modelovaný reliéf s miernymi stráňami. Endokras v území reprezentujú hlavne jaskyne.

Z hľadiska morfológicko-morfometrických typov predstavuje kataster Silickej Brezovej pahorkatinový typ. Západná časť katastra predstavuje stredne členitú pahorkatinu a východná časť silne členitú pahorkatinu.

V orientácii reliéfu voči svetovým stranám prevláda vo východnej časti územia západná orientácia, menej východná a južná. V západnej časti je orientácia reliéfu zväčša západná a východná, menej južná. Sklon reliéfu je v celom katastri pomerne konštantný a pohybuje sa v rozmedzí 1,1°–6°. Z hľadiska energie reliéfu predstavuje kataster obce plochý typ reliéfu, východná časť sa nachádza na 3 stupni vertikálnej členitosti a západná časť na druhom stupni vertikálnej členitosti na stupnici 1–9.

Horniny

Geologický podklad je tvorený hlavne horninami mezozoika vnútorných Karpát a to vápencami a dolomitmi. Západná časť katastra je budovaná prevažne pestrými ílmi, štrkami a pieskami poltárskeho súvrstvia, okrem nich sa tu vyskytujú deluviálne sedimenty, hlinité a hlinito štrkovité, a horniny silicika steinalmské vápence a gutensteinské dolomity. Centrálna časť katastra je budovaná Horninami silicika, fácie karbonátovej platformy, wettersteinskými

dolomitmi a vápencami, steinalmskými vápencami a gutensteinskými vápencami. Okrem tejto platformy sa tu nachádzajú aj svahové a pánvové fácie, reiflinské a pseudoreiflinské vápence. Východná časť pozostáva najmä z hornín silicika, fácie karbonátovej platformy, z nich sa tu uplatňujú najmä wetersteinské vápence a gutensteinské dolomity, menej steinalmské vápence, gutensteinské vápence. Svahové a pánvové fácie sú reprezentované hallstattskými a reiflinskými a pseudoreiflinskými vápencami. Silický príkrov je tu budovaný horninami najmä triasovými.

1.2.3 Pôdne pomery

Mimoriadne pestrá škála pôdných druhov a typov sa tu odvíja od rôznorodosti reliéfu, jeho vlastností a expozície, ako i od geologického substrátu. Existencia pôd je viazaná na dynamický prírodný celok, ktorý vzniká pomalou, ale trvalou premenou vrchnej časti zemskej kôry pôsobením živých organizmov a exogénnych činiteľov. Na druhej strane je pôda veľmi citlivým prvkom reagujúcim na vonkajšie zmeny, a to najviac v procese vytvárania pôdneho horizontu.

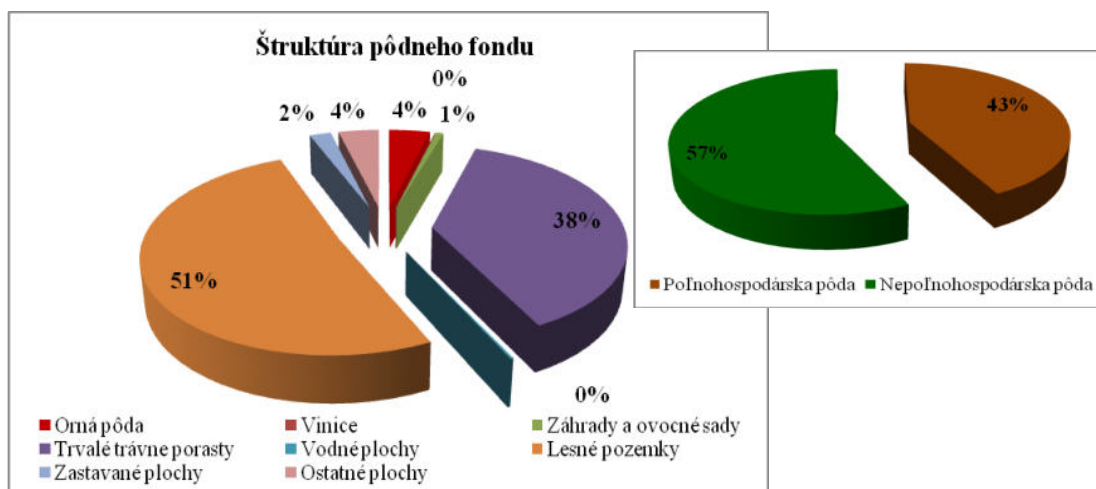
Kataster obce spadá do teplej, mierne suchej klimatickej oblasti so stredne dlhým vegetačným obdobím a pomerne miernou zimou. Prevládajúcim pôdnym typom sú nie príliš úrodné rendziny, vhodné najmä na pasienky a na pestovanie krmív.

Tab. 2 Štruktúra pôdneho fondu

Územie obce		
Využitie pôdneho fondu	Výmera (ha)	%
Poľnohospodárska pôda:	570,4	42,7
Orná pôda	54,2	4,0
Vinice	0	0
Záhrady a ovocné sady	10	0,7
Trvalé trávne porasty	506,2	37,9
Nepoľnohospodárska pôda:	766,5	57,3
Vodné plochy	2,7	0,2
Lesné pozemky	681,9	51,0
Zastavané plochy	28,3	2,1
Ostatné plochy	53,6	4,0
Spolu	1336,9	100

Zdroj: OcÚ Silická Brezová

Graf 1

1.2.4 Hydrologické pomery

Obec ako súčasť NP Slovenský Kras je tiež chránenou vodohospodárskou oblasťou, v ktorej sa vytvárajú prirodzené akumulácie povrchových a podzemných vôd. Menšie pramene vystupujú v súvrství pestrých bridlíc a pieskovcov spodného triasu. Vzhľadom na to, že sa podzemné vody krasového charakteru používajú ako zdroje pitnej vody pre obyvateľstvo obce, sú chránené pásom hygienickej ochrany (PHO) zdroja pitnej vody. Odvodnenie celého katastrálneho územia je ponorom Červená, ktorý je súčasťou Gombaseckého a Silicko-ladnického jaskynného systému. Druhý odvodňovací ponor je v blízkosti jaskyne Milada a odvádza väčšiu časť vody z celého katastra a z intravilánu obce. Dôležitosť ochrany územia ako zbernej oblasti podzemných vôd vyplýva zo samotného režimu a obehu vôd od doby infiltrácie po ich odtok. Vykonané stopovacie skúšky ukázali, že v týchto podmienkach je ich pohyb od doby infiltrácie na povrchu planiny po miesto odtoku z jednotlivých štruktúr vplyvom skrasovatenia a teda pohybu často v otvorených krasových dutinách (jaskynných systémoch) veľmi rýchly. Pri takomto pohybe zrážkových vôd horninovým prostredím je možnosť samočistiacich pochodov obmedzená alebo až úplne vylúčená. Je preto nevyhnutné zabrániť znečisťovaniu priepastí a antropogénne činnosti zamerať tak, aby nedošlo k ohrozovaniu kvality vôd.

Pomerne malá zásoba vody v povrchových tokoch Slovenského krasu vytvára nepriaznivý stav pre využívanie vodných zdrojov krasu. Príčina nedostatku pitnej vody plynie z poruchovosti a zastaranosti vodovodu.

1.2.5 Klimatické pomery

Podľa klimatickej klasifikácie patrí obec do mierne teplej a vlhkej oblasti s chladnou zimou, ktorá siaha do nadmorskej výšky približne 800 m n. m.. Ročný úhrn zrážok predstavuje 650-800 mm. Jej základnou charakteristikou je viac ako 50 letných dní v roku a priemerná júlová teplota vzduchu nad 16 °C. Ročná amplitúda teploty vzduchu, ktorou sa určuje veľkosť termickej kontinentality, dosahuje 21,5 až 23,3 °C, čím sa približuje k hodnote ročnej amplitúdy Potickej nížiny a svedčí o zvýšenej kontinentalite klímy. Na Silickej planine je najčastejší severozápadný vietor a vedľajší má smer východný až juhovýchodný. Najteplejším mesiacom v roku je v obci júl, ktorého priemerná teplota je 19 až 20 °C. Najchladnejším mesiacom je január s mesačným priemerom -4 °C, pričom priemerná ročná teplota dosahuje 8,5 °C.

V ročnom chode pripadajú najvyššie úhrny zrážok na letné mesiace, v ktorých dostávajú zásluhou búrkových dažďov a prehánok 80 až 90 mm. Júnové maximum zrážok je dôsledkom intenzívnych dažďov v období tzv. európskeho letného monzúnu a prechodu južných tlakových porúch z oblasti Jadranského mora. Najmenej zrážok padá v zimných mesiacoch a na začiatku jari, keď mesačné úhrny zrážok predstavujú v priemere 30 až 40 mm.

Snehová pokrývka sa v obci v priemere vyskytuje v tretej dekáde novembra a trvá do polovice marca, avšak vzhľadom na malú nadmorskú výšku obce a premenlivosť teplôt je počas zimy dosť nestála. Jej priemerná výška je malá a pohybuje sa od 5 do 10 cm, vo februári do 15 cm pri priemernom maxime cca 20 cm uprostred zimy. Do roka tu býva v priemere 60 dní so snehovou pokrývkou.

1.2.6 Fauna, flóra

Osobitá tvárnosť prírody Slovenského krasu je daná krasovými podmienkami krajiny, kvetenou a živočíštvom. Sústreďujú sa tu viaceré prírodné hodnoty mimoriadneho významu. Kvetena predstavuje floristicky najbohatšiu oblasť strednej Európy (napr. hloch silický a iné rastliny známe v rámci európskej kveteny len z tejto oblasti, panónske endemity, alebo zástupcovia čelade vstavačovitých rastlín). Vyskytuje sa tu viac ako 300 kriticky ohrozených rastlinných druhov. Pozdĺž cesty Silická Brezová – Plešivec sa vyskytujú vzácne teplomilné

rastliny. Z chránených druhov je to hlaváčik jarný (*Adonis vernalis*), sinokvet mäkký (*Jurinea mollis*) a zo vzácných teplomilných druhov najmä ľan chlpatý (*Linum hirsutum*), ktorý sa práve na tejto lokalite nachádza najbohatšie v celom území. Najviac zastúpenou drevinou je hrab, dub a buk.

Medzi živočíšstvom prevažujú menšie živočíchy ako chrobáky, mäkkýše, motýle, plazy, vtáky. Z cicavcov je významnou zložkou hlavne početné zastúpenie mnohých druhov netopierov. Početnou skupinou živočíšstva je aj poľovná zver. Z hľadiska anorganickej prírody je pozoruhodná lokalita vrchného triasu pri Silickej Brezovej, ktorá je typovou lokalitou viacerých druhov konodontov, kostier holotúrií a brachiopodov (tu bola prvýkrát opísaná *Gondonella carpatica*). Z hľadiska ekologickej stability je Silická planina oblasťou biocentra provincionálneho významu.

1.2.7 Životné prostredie

Ochrana ŽP v obci Silická Brezová má veľký význam, nakoľko sídli v ochrannom pásme NP Slovenský kras a platí tu 3 ochranný stupeň. Aj napriek prítomnosti NP je však okolie obce vystavené značnej záťaži. Ide hlavne o nevhodne alokované prevádzky primárneho - ťažobného a sekundárneho - spracovateľského a výrobného priemyslu. Najviac zaťažujúcimi podnikmi okolia patrí celulózka v Slavošovciach a Magnezitové závody, a. s. Jelšava. Uvedené podniky sa najväčšou mierou podieľajú na exporte škodlivých znečisťujúcich látok.

Ochrana prírody a krajiny

Územie Slovenského krasu je chránené už od roku 1973 (kedy bola vyhlásená CHKO Slovenský kras), od r. 1977 má územie štatút Biosférickej rezervácie. NP Slovenský kras bol vyhlásený 1. marca 2002. Slovenský kras je najväčším a po stránke rozmanitosti prírodných hodnôt najcennejším krasovým územím v Strednej Európe. Prelínajú sa tu prvky mediteránnej, panónskej, karpatskej flóry a fauny s niektorými boreálnymi a atlantickými elementmi.

Krasové útvary: jedinečné sú jaskyne Slovenského krasu, ktoré pre svoju mimoriadne vysokú koncentráciu na pomerne nevelkej ploche získali spoločne s jaskynným systémom susedného Aggtelekského krasu v roku 1995 kredit územia zapísaného do Svetového prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO.

NPP Jaskyňa Milada v Silickej Brezovej

Jaskyňa sa nachádza na Silickej planine, asi 1 km juhovýchodne od obce Silická Brezová. V roku 1946 ju objavil Ján Majko so spolupracovníkmi cez 19 m hlbokú priepasť, ktorá ústi na podzemné riečisko. Tvorí ju riečna chodba a niekoľko rútvých siení a dômov. V jednom z nich sa dá vystúpiť až 65 m nad riečisko. V roku 1960 J. Jirásek prenikol cez vodný sifón, a tak v zadnej časti jaskyne objavil priestory v dĺžke 360 m. Jaskyňa sa končí prietokovým jazerom. Dĺžka jaskyne je 800 m. Neskôr do jaskyne vyrazili vstupnú štôľnu. Jaskyňa predstavuje ponornú časť brezovsko-kečovského podzemného hydrologického systému. Systém je vytvorený v druhohorných stredotriasových svetlých wettersteinských vápencoch silického príkrovu. Podzemný vodný tok z jaskyne sa objavuje v spodnej časti priepasti Bezodná ľadnica, odkiaľ sa neznámymi priestormi dostáva až do Kečovskej vyvieracky. Je to jaskyňa fluviokrasového typu. Vytvorená je v stredotriasových sivých gutensteinských vápencoch a svetlých steinalmských vápencoch. Dĺžka doteraz známych podzemných priestorov je okolo 800 m. Tvorí ju 7 dômov, najväčší o dĺžke 65 m. Jaskyňa má bohatú kvapľovú výzdobu, z ktorej vynikajú najmä mohutné kvapľové drapérie. Zo sintrovej výplne sa vyskytujú stalaktity, stalagmity, sintrové záclony a jazierka.

Podzemné bohatstvo je majetkom štátu a jej udržateľnosť je chránená zákonom. Za národnú prírodnú rezerváciu bola vyhlásená v roku 1996. Táto podzemná lokalita je významným zimoviskom netopierov. Zo 14 zistených druhov dominujú: podkovár malý, podkovár veľký, netopier obyčajný, podkovár južný. Z bezstavovcov tu žijú jaskynná žižiavka, troglofilná mnohonôžka a iné. Jaskyňa Milada je zatiaľ pre širokú verejnosť neprístupná.

Obr. 3 Jaskyňa Milada

PR Kráľova studňa v Silickej Brezovej

Nachádza sa asi 4 km na východ od obce Silická Brezová, na Silickej planine, v NP Slovenský kras. Vyhlásená bola v roku 1982 a má rozlohu 11,21 ha. Vyvierajúca v krasovom poli. Územie rezervácie leží na styku spodnotriasových bridlíc a slienitých vápencov so strednotriasovými vápencami a dolomitmi. Je tu viacero prameňov napájajúcich bezmenný potok s úzkym pásom aluviálnej nivy. Vyvinula sa a doteraz sa tu zachovala bohatá močiarna vegetácia reprezentovaná porastmi slatinnej jelšiny so všetkými vývojovými štádiami a zastúpením charakteristických i vzácných druhov rastlín.

V čase dostatočných zrážok od nej vedie potok približne k jaskyni Milada, kde sa opäť voda prepadá do podzemia. Podľa povesti studňu vykopal kráľ Belo IV., keď sa na planine ukrýval pred Tatármi. Archeologické nálezy tu dokazujú osídlenie ľuďmi kyjatickej kultúry, tiež v dobe rímskej. Našla sa tu aj litovská minca zo 17. storočia.

PR je vyhlásená na ochranu typických porastov slatinnej jelšiny v Slovenskom krase so všetkými vývojovými štádiami a výskytom viacerých ojedinelých a chránených druhov rastlín na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. Na celom území platí 4. stupeň ochrany. Ku Kráľovej studni nevedie žiadna turistická značka.

Obr. 4 Kráľova studňa

Významné vtáčie územie: Slovenský kras je jedným z piatich najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie vybraných druhov chránených a ohrozených vtáčích druhov.

Chránené druhy: na území Slovenského krasu sa vyskytuje celý rad vzácných, ohrozených, aj endemických rastlinných a živočíšnych druhov, vytvoril sa tu celý rad jedinečných krasových biotopov a mikrohabitatov, ktoré sú domovom rozmanitých životných foriem. Lúky Slovenského krasu sú zaradené medzi druhovo najbohatšie na území Slovenska. Preto si toto územie zasluhuje aj náležitú ochranu.

Všetky tieto zákonom chránené hodnoty predstavujú na jednej strane určité obmedzenia týkajúce sa obhospodarovania a využívania krajiny, ale na druhej strane znamenajú vysoký potenciál, využiteľný pri rozvojových aktivitách.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 309/1991 Zb. o ochrane ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami v znení neskorších predpisov. Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším.

Kvalita ovzdušia je meraná množstvom emisií znečisťujúcich látok. Obec Silická Brezová je splynofikovaná, teda nedochádza vo veľkej miere k znečisteniu z domových kúrenísk. Znečistenie ovzdušia môže do obce prichádzať z mimolokálnych zdrojov – z priemyselných závodov situovaných pozdĺž hranice NP, alebo importom zo vzdialenejších zdrojov.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva SR vypracováva Ministerstvo ŽP a následne krajský úrad, samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu.

V obci funguje triedený zber TKO (vrecový zber). Odvoz má na starosti firma Brantner Gemer s. r. o., odpad sa vozí na Regionálnu skládku odpadov v Rožňave.

Lesné hospodárstvo

Lesy a lesné hospodárstvo predstavujú pre Slovensko nielen veľký hospodársky potenciál, ale sú aj významným krajinnoeekologickým faktorom. Plnia takisto aj početné mimoprodukčné funkcie: vodohospodársku, antieróznú, podoochrannú, rekreačnú, sociálno-zdravotnú, estetickú a ďalšie. V dôsledku veľkej geografickej rôznorodosti krajiny, na relatívne malom území sa nachádza široká škála lesných vegetačných stupňov.

Lesné porasty sú na území katastra Silická Brezová rozšírené predovšetkým vo východnej časti, ktorá je zaradená do národného parku. Väčšinou sú prirodzeného charakteru. Celková lesnatosť presahuje 51 %. V katastri sa vyskytujú nasledovné typy lesných biotopov: 1. Dubovo-hrabové lesy karpatské, 2. Teplomilné submediteránne dubové lesy, 3. Lipovo-javorové sutinové lesy, 4. Bukové a bukovo-jedľové kvetnaté lesy, 5. Vápnomilné bukové lesy. Lesné porasty patria do kategórie lesov ochranného, osobitného a hospodárskeho určenia. Rozloha lesných pozemkov v k. ú. Silická Brezová je 681,9 ha (51 % k. ú.) obhospodaruje ich Urbárne a pasienkové spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo Silická Brezová a Štátne lesy SR.

Dôležitým prvkom miestneho lesného hospodárstva je poľovníctvo. V lesoch k. ú. Silická Brezová sa vyskytujú všetky významnejšie poľovné druhy zveri – jeleň, srnec, sviňa divá, medveď, vlk, rys, mačka divá, liška, hlucháň, tetov, zajac, jazvec a kuna. V krasovej oblasti žije aj introdukovaný bažant obyčajný.

V súčasnosti sú lesy v okolí obce ohrozované dvoma vážnymi problémami: rozsiahlym odlesňovaním a narušovaním kvality a stability lesov. Závažnejším je však druhý problém. Tento je vyvolávaný hlavne zhoršením zdravotného stavu lesov v dôsledku znečistenia ovzdušia, ako aj globálnych zmien klímy. Negatívny vplyv na stav lesov má aj ich nevhodne alebo neekologické obhospodarovanie. Zníženie kvality a stability lesov má negatívny dôsledok na biodiverzitu, prejavuje sa zánikom, resp. rozpadom ekosystémov, zvyšovaním počtu vyhynutých a kriticky ohrozených druhov ako aj znižovaním genetickej rôznorodosti. Sprievodnými javmi sú zvyšovanie plochy pôdy postihnutej eróziou, nežiaduce výkyvy v hydrologických pomeroch a lokálne klimatické zmeny. Lesy tohto systému sú mimoriadne dôležité pre uchovanie genofondu fauny európskeho významu. Jeho členenie je veľmi výhodné pre prežívanie reliktov fauny preglaciálneho obdobia i glaciálu, pretože výškové členenie umožňuje vytváranie špecifických mikroklimatických podmienok.

Pôda

Pôda predstavuje rozhodujúci prírodný zdroj a súčasne aj ekonomický a eko-sociálny potenciál. Umožňuje produkovať potraviny a suroviny (drevo, vlákna, oleje), recykluje odpady, tvorí leso-poľnohospodársku krajinu, filtruje a zadržiava vodu na našom území, umožňuje využívať a zhodnocovať slnečnú energiu, zabezpečuje kolobeh a ekologicky vyváženú bilanciu látok v prírode, udržiava diverzitu rastlinných a živočíšnych druhov na predmetnom území a primárne formuje kvalitu ŽP, je zdrojom surovín a kultúrnym dedičstvom vzdialenej a nedávnej minulosti, je istotou pre život a spoločenské bytie obyvateľstva.

Starostlivosť o pôdu je prejavom vyspelosti štátu a kultúrnej úrovne jeho obyvateľstva. Moderná poznatková základňa o pôde a kvalifikovaný výkon štátnej správy pri ochrane a využívaní pôdy sú aj nutnou podmienkou stanovenou legislatívou EÚ. V legislatíve ochrany poľnohospodárskych pôd dominujú priame opatrenia na ochranu pôdy. Kvalita pôdy patrí medzi najvýznamnejšie faktory využívania a rozvoja územia obce. Vzhľadom k veľmi dlhému času jej obnovy je potrebné v maximálnej miere zohľadňovať jej prirodzené vlastnosti. Rozsah pôdneho fondu je obmedzený, a práve preto musí byť v plnom rozsahu racionálne využívaný. Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno-imisná kontaminácia pôd. Veľmi významný a podstatný vplyv na pôdu v regióne majú exhaláty vznikajúce spaľovaním uhlia, najmä zlúčenín síry (spôsobujú okysľovanie pôd) a ťažké kovy. Fytotoxicita arzénom, olovom a inými ťažkými kovmi sa popisuje ako inhibícia enzýmových systémov, čo sa navonok prejavuje v zníženom raste, vo vývoji a vo zvýšenom obsahu týchto prvkov v nadzemnej hmote. To má zároveň negatívny dopad na živočíšnu výrobu.

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone NR SR č. 184/2002 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) s účinnosťou od 1. júna 2002. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie. Ochranné pásma (OP) a opatrenia na ochranu vôd sa stanovujú v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 398/2002 Z. z. o podrobnostiach určovania ochranných pásiem vodárenských tokov a o opatreniach na ochranu vôd.

Kvalita vody v tokoch je ovplyvňovaná produkciou priemyselných a splaškových vôd a intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou spojenou s používaním hnojív.

Územie obce je tiež chránenou vodohospodárskou oblasťou (CHVO) Slovenský kras, v ktorej sa vytvárajú prirodzené akumulácie povrchových a podzemných vôd. Menšie pramene vystupujú v súvrství pestrých bridlíc a pieskovcov spodného triasu. Vzhľadom na to, že sa podzemné vody krasového charakteru používajú ako zdroje pitnej vody pre obyvateľstvo obce, sú chránené pásom hygienickej ochrany (PHO) zdroja pitnej vody. Odvodnenie celého katastrálneho územia je ponorom Červená, ktorý je súčasťou Gombaseckého a Silického ľadnického jaskynného systému. Druhý odvodňovací ponor je v blízkosti jaskyne Milada a odvádza väčšiu časť vody z celého katastra a z intravilánu obce.

Dôležitosť ochrany územia ako zbernej oblasti podzemných vôd vyplýva zo samotného režimu a obehu vôd od doby infiltrácie po ich odtok. Vykonané stopovacie skúšky ukázali, že v týchto podmienkach je ich pohyb od doby infiltrácie na povrchu planiny po miesto odtoku z jednotlivých štruktúr vplyvom skrasovatenia a teda pohybu často v otvorených krasových dutinách (jaskynných systémoch) veľmi rýchly. Pri takomto pohybe zrážkových vôd horninovým prostredím je možnosť samočistiacich pochodov obmedzená alebo až úplne vylúčená. Je preto nevyhnutné zabrániť znečisťovaniu priepastí a antropogénne činnosti zamerať tak, aby nedošlo k ohrozovaniu kvality vôd.

Územie sa nachádza v blízkosti hranice NP Slovenský kras s 3. stupňom ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z., z uvedeného dôvodu je starostlivosť a ochrana vodných tokov a zdrojov mimoriadne dôležitá.

Zásobovanie pitnou vodou

V zmysle zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení je obec zodpovedná za zásobovanie obce pitnou vodou a zodpovedá za odvádzanie odpadových vôd, ktoré vzniknú na území obce. Oblasť je významnou z hľadiska prirodzenej akumulácie podzemných vôd, ktoré sa využívajú ako pitná voda. Keďže sa v dôsledku prírodných daností dostávajú povrchové znečistenia do týchto vôd bez dostatočnej filtrácie, ich kvalita priamo závisí od vhodného spôsobu ľudskej činnosti. V prvom rade ide o poľnohospodárstvo a s ním spojenú chemizáciu. Nesprávnymi postupmi a nakladaním s priemyselnými hnojivami a a skládkami domového odpadu, ale i škodlivými zásahmi jednotlivcov, sa kvalita podzemných vôd znižuje.

Obec je zásobovaná pitnou vodou samostatným vodovodom, ktorý je dotovaný miestnymi zdrojmi vody z krasových výverov. Pre zásobovanie obyvateľstva sa využíva prameň Klincova studňa pri Silickej Brezovej s priemernou výdatnosťou 0,6 l/s (max. výdatnosť je 1,8 l/s). Pre pramene je charakteristická ich rozkolísaná výdatnosť. Z prameňa cez čerpaciu stanicu do vodojemu sa dostáva obsah 1x100 m³. Pokrytie vodovodnou infraštruktúrou je 100 %. Zdroj vody pre verejný vodovod je z vlastného prameňa. Vodovod, na ktorý je obec napojená, sa nachádza v správe Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s., Závod Rožňava. Technický stav vodovodu je nevyhovujúci, čo spôsobuje časté poruchy a stratovosť.

Vyvieračka sa nachádza v krasovom poli, severovýchodne od obce. V čase dostatočných zrážok od nej vedie potok približne k jaskyni Milada, kde sa opäť voda prepadá do podzemia.

Vážny nedostatok z hľadiska ochrany podzemných a povrchových vôd je chýbajúca kanalizačná sieť a čistiaceho zariadenia, ktoré sa stávajú bariérou ďalšieho rozvoja obce. Kanalizácia je v súčasnosti riešená odvádzaním odpadových vôd do žump. Žumpy nie sú špecializované a dochádza k presakovaniu cez existujúce vápencové podlažie územia, čo spôsobuje dlhoročné pretrvávajúce znečisťovanie prírody. Zdroje vody ohrozuje živočíšna výroba (pasenie oviec), nevhodné lesohospodárske zásahy a ťažobná činnosť v lomoch vápenca.

1.3 Demografické charakteristiky

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, ku ktorým patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie.

Vývoj a potenciál ľudských zdrojov obce charakterizujú viaceré demografické špecifiká. K základným demografickým charakteristikám patrí pohyb obyvateľstva a jej štruktúry podľa jednotlivých charakteristík ako vek, národnosť, vierovyznanie, vzdelanosť atď.

Obec Silická Brezová patrí k malým obciam, s poklesom počtu obyvateľov. Vývoj počtu obyvateľov obce do roku 2017 má klesajúcu tendenciu. V nasledujúcej tabuľke je porovnanie počtu obyvateľov s obyvateľstvom okresu, kraja a SR. Základné demografické ukazovatele obce za posledné obdobie sú uvedené v ďalšej tabuľke a grafe.

Tab. 4 Počet obyvateľstva k 31.12.2017

	Počet obyvateľov
Silická Brezová	156
Rožňava	62 335
Košický samosprávny kraj	799 217
Slovenská republika	5 397 036

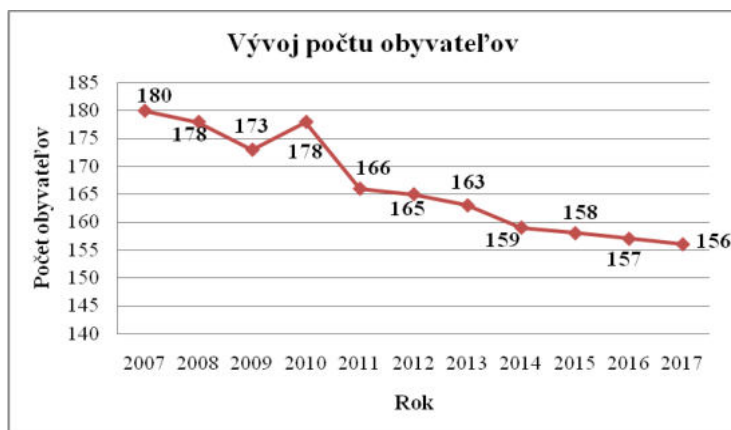
Zdroj: ŠÚ SR

Tab. 5 Vývoj počtu obyvateľov

Rok	Počet obyvateľov
2007	180
2008	178
2009	173
2010	178
2011	166
2012	165
2013	163
2014	159
2015	158
2016	157
2017	156

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 2

Veková štruktúra patrí k základným demografickým charakteristikám obyvateľstva, pričom ide najmä o prepojenosť s jednotlivými zložkami demografickej dynamiky, ktoré sa navzájom ovplyvňujú (pôrodnosť, úmrtnosť a migrácia obyvateľstva).

Veková štruktúra v obci je pomerne priaznivá. V obci je 57 % obyvateľov v produktívnom veku a 9 % obyvateľov obce je predproduktívneho veku a v poproduktívnom veku je 34 % obyvateľov. Seniorov nad 65 rokov je v obci 32. Vekovú štruktúru obyvateľstva ku koncu roka 2017 charakterizuje nasledujúca tabuľka.

Tab. 6 Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2017

Vek	Počet	%
Predproduktívny (0-14)	14	9,0
Produktívny (15-59M/54Ž)	89	57,0
Poproduktívny (60+M/55+Ž)	53	34,0

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 3

Tab. 7 Vekové zloženie obyvateľov v obci Silická Brezová k 31.12.2017

Vek	Vekové zloženie obyvateľstva		
	Muži	ženy	spolu
0	0	0	0
1-4	3	0	3
5-9	2	4	6
10-14	4	1	5
15-19	2	2	4
20-24	5	4	9
25-29	6	5	11
30-34	6	5	11
35-39	10	7	17
40-44	5	5	10
45-49	2	5	7
50-54	7	6	13
55-59	7	5	12
60-64	7	9	16
65-69	8	3	11
70-74	4	3	7
75-79	1	7	8
80-84	1	4	5
85-89	0	1	1
90-94	0	0	0
95-99	0	0	0
100+	0	0	0
Spolu	80	76	156

Zdroj: ŠÚ SR

Tab. 8 Prírastok/úbytok obyvateľov obce k 31.12.2017

Kategória	Celkový počet	Muži	Ženy
Narodení	0	0	0
Zosnulí	3	1	2
Prírodný prírastok/úbytok	-3	-1	-2
Prist'ahovaní	2	0	2
Odst'ahovaní	0	0	0
Saldo migrácie	2	0	2
Celkový prírastok/úbytok	-1	-1	0

Zdroj: ŠÚ SR

Migrácia obyvateľstva

Zmeny počtu obyvateľov vyvolávajú aj zmeny v priestorovom rozložení obyvateľstva ale aj v jeho štruktúre. Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Počet prist'ahovaných a vyst'ahovaných obyvateľov za posledných 5 rokov klesol (viď. tab.). Dôvodom znižovania počtu obyvateľov je migrácia za prácou, keďže v obci je ponuka pracovných miest výrazne obmedzená.

Pôrodnosť je jedným z dvoch (popri úmrtnosti) hlavných demografických procesov významne ovplyvňujúcich populačný vývoj. Obyvateľstvo obce má podpriemernú úroveň pôrodnosti. V prírodnom pohybe obyvateľstva obce Silická Brezová je vidieť relatívne vysokú úmrtnosť (v roku 2016) a nízku pôrodnosť.

Tab. 9 Migrácia obyvateľstva

Kategória	2013	2014	2015	2016	2017
Prist'ahovaní	3	0	3	3	2
Vyst'ahovaní	3	2	1	4	0

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 4

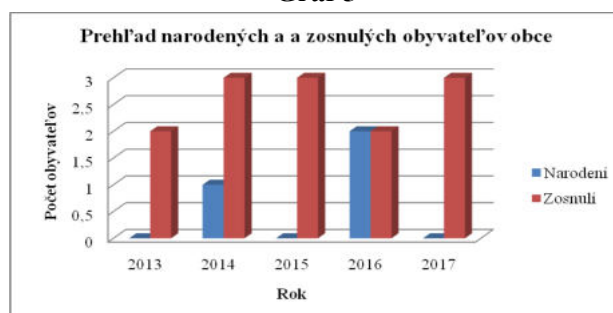

Tab. 10 Prehľad narodených a a zosnulých obyvateľov obce

Kategória	2013	2014	2015	2016	2017
Narodení	0	1	0	2	0
Zosnulí	2	3	3	2	3

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 5

Tab. 11 Národnostná štruktúra podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 (SODB 2011)

Národnosť	Počet	%
Slovenská	41	23,9
Maďarská	128	74,9
Rómska	0	0
Česká	2	1,2

Zdroj: ŠÚ SR

Ako je vidieť z tabuľky podľa SODB 2011, väčšina obyvateľstva sa hlási k maďarskej národnosti takmer 75 %, k slovenskej národnosti sa hlási takmer 24 % obyvateľstva. K Rómskej národnosti v obci sa nikto nehlási. Medzi jednotlivými národnostnými skupinami nie sú žiadne významnejšie problémy.

Tab. 12 Náboženská štruktúra podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011

Vierovyznanie	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	6	3,5
Evanjelická cirkev a. v.	7	4,1
Gréckokatolícka cirkev	1	0,6
Reformovaná kresťanská cirkev	103	60,2
Náboženská spol. Jehovovi svedkovia	4	2,3
Evanjelická cirkev metodistická	6	3,5
Bez vyznania	43	25,2
Ostatné a nezistené	1	0,6

Zdroj: ŠÚ SR

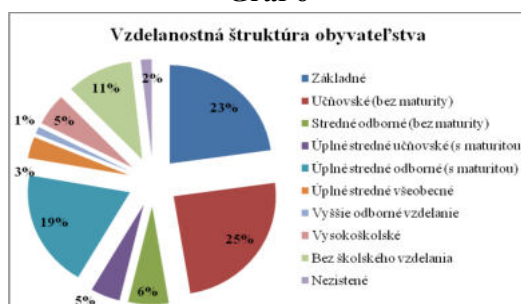
Najviac obyvateľov obce Silická Brezová je reformovanej kresťanskej cirkvi 60 %, evanjelickej cirkvi a. v. je 4 % obyvateľov, evanjelickej cirkvi metodistickej a rímskokatolíckej cirkvi je 3,5 % obyvateľov. Veľký počet obyvateľov je bez vyznania 25 %. Ostatné cirkvi sú vyznávané veľmi malým podielom obyvateľstva.

Tab. 13 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v obci Silická Brezová k 31.12.2011 (SODB 2011)

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Počet	%
Základné	39	22,8
Učňovské (bez maturity)	42	24,6
Stredné odborné (bez maturity)	11	6,4
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	8	4,7
Úplné stredné odborné (s maturitou)	33	19,3
Úplné stredné všeobecné	6	3,5
Vyššie odborné vzdelanie	2	1,2
Vysokoškolské	9	5,3
Bez školského vzdelania	18	10,5
Nezistené	3	1,7

Zdroj: ŠÚ SR

Z údajov v tabuľke vyplýva, že najviac obyvateľov obce Silická Brezová má takmer 25 % učňovské vzdelanie bez maturity, základné vzdelanie takmer 23 % a úplné stredné odborné s maturitou 19 % obyvateľov. Malý počet obyvateľov má vyššie odborné vzdelanie 1,2 % a vysokoškolské vzdelanie 5 %. Bez školského vzdelania je vyše 10 % obyvateľov.

Graf 6

1.4 Hospodársko-ekonomický potenciál obce

1.4.1 Ťažba nerastných surovín

V katastrálnom území obce Silická Brezová sa nachádzajú ložiská dekoračného a stavebného kameňa. Využívanie týchto vápencov, ako stavebného a dekoračného kameňa, je známe z podkladov v roku 1939, počiatky sú ale pravdepodobne staršieho dáta. K intenzívnejšiemu využívaniu dochádza od päťdesiatych rokov minulého storočia, keď miestne Jednotné roľnícke družstvo ťaží vápenec vo viacerých malých, blízko seba založených stenových lomoch. Ťažbu a opracovanie vykonávali prevažne ručne. Lavicový vápenec sa využíval na obrubníky, krajníky, medzníky a ako stavebný kameň. Ťažbu vykonávali približne do roku 1976. V rokoch 1960 – 1961 realizovali v okolí vyhľadávací prieskum. Na základe jeho výsledkov bola v rokoch 1966 – 1967 realizovaná etapa podrobného výskumu, v rámci ktorej bola, z hľadiska exploatacie, vymedzená užšia oblasť, spracovaný výpočet zásob a vykonaná pokusná otvarka ložiska stenovým lomom, ktorý leží juhovýchodne od obce. To od roku 1973 Slovenský priemysel kameňa n. p. Levice ťažil určitú dobu vápencové bloky, ktoré ďalej spracovával. Podnik bol v roku 1993 zrušený.

Lokalita sa nachádza pri obci Silická Brezová, v západnej časti Silickej planiny. Na lokalite vystupujú červenkasté vrchnotriasové halštadské vápence, ktoré predstavujú súvislú sedimentáciu pelagických facií vrchného triasu počas karnu a noriku. Vápence obsahujú najmä pestrú mikrofauunu a vzácne aj makrofauunu rôznych morských organizmov. Vedecky zaujímavou a dôležitou skupinou sú najmä zúbkotvaré konodontové elementy, zložené z apatitu, pôvodom patriace vyhynutým primitívnym morským stavovcom konodontom. Z ostatných makro a mikrofosílií tu nájdeme najmä foraminifery, radiolárie, ihlice hubiek, machovky, ostrakódy, ostnatokožce, stielky rias a menej časté ramenonožce či mäkkýše. Na lokalite miestami vystupujú akumulácie lastúrníkov tzv. lumachely.

Význam lokality z hľadiska vedeckého a ekonomicko-hospodárskeho: vápenec sa dobýva vo veľkých blokoch, ktoré sa rozrezávajú na obkladové dosky a po vyleštení sa používajú ako dekoračný kameň pod názvom brezovský mramor. Lokalita Silická Brezová spĺňa kritériá pre zaradenie do medzinárodnej siete referenčných profilov medzinárodnou stratigrafickou komisiou IUGS, ako kalibračného profilu hranice stupňov karn - norik pre tetýdnu oblasť.

1.4.2 Lesné hospodárstvo

V k. ú. obce Silická Brezová sa nachádzajú lesné pozemky o celkovej výmere 681,9 ha (51,0 %). Obhospodaruje ich Urbáriálne a pasienkové spoločenstvo - pozemkové spoločenstvo Silická Brezová a Lesy SR.

Hospodárske využitie oblasti je významne ovplyvnené prítomnosťou dvoch planín, na ktorých úpätí, v kotlinovom teréne, je obec alokovaná. Ide o Plešivskú a Koniarsku planinu.

1.4.3 Poľnohospodárska výroba

Na poľnohospodárskej pôde o celkovej výmere 570,4 ha v katastri obce hospodári prevažne SHR, ktorí sa zaoberajú živočíšnou a rastlinnou výrobou.

V k. ú. obce sú 3 súkromne hospodáriaci roľníci zaoberajúci sa chovom zvierat a pestovaním obilnín. Ďalšie aktivity v rámci poľnohospodárskej výroby predstavujú drobní hospodári v oblasti pestovania ovocia a zeleniny.

1.4.4 Priemyselná výroba, stavebníctvo, výrobné služby

V katastrálnom území obce Silická Brezová sa nenachádza žiadna priemyselná výroba ani výrobné služby.

1.4.5 Zamestnanosť, ekonomika

Z celkového počtu obyvateľov v roku 2011 bolo 98 ekonomicky aktívnych. Z toho vyplýva, že štruktúra populácia z tohto pohľadu je priaznivá a nehrozí v blízkej budúcnosti rapidné zníženie ekonomicky činných obyvateľov územia. Obyvatelia dochádzajú za prácou do Plešivca a do blízkeho okolia. Pracujú hlavne v priemysle, poľnohospodárstve, obchode a službách a v doprave.

Rozvoj obce je ovplyvňovaný rozvojom súkromného sektora, ktorý ponúka pracovné príležitosti vo viacerých oblastiach hospodárstva. Na území obce podniká malý počet podnikateľských subjektov na základe živnostenského oprávnenia. V obci sa plánuje rozvoj podnikania a podpora zriadenia výrobných a nevýrobných prevádzok, ktoré môžu prispieť k zvýšeniu ponuky pracovných miest v obciach.

Obec prispieva k znižovaniu miery nezamestnanosti zamestnávaním dlhodobo nezamestnaných a znevýhodnených občanov, v rámci verejno-prospešných prác na menšie obecné služby (údržba verejných priestranstiev, cintorína, oprava oplotenia, čistenie štátnej cesty, odstraňovanie následkov po povodniach a pod.). Na túto činnosť využíva obec finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu v rámci národných projektov.

Primárny sektor, prvovýroba:

- Görgei – SHR,
- Sanissló – SHR,
- Zagiba – SHR.

Sekundárny sektor, spracovanie:

- Agromix s.r.o. Plešivec – ťažba vápenca.

Terciárny sektor, služby:

- Ladislav Fodor - pohostinstvo, zmiešaný tovar.

Záujmové združenia a organizácie:

- CSEMADOK;
- Urbáriálne a pasienkové spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo;
- Poľovnícke združenie.

Tab. 14 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia hospodárstva k 31.12.2011

Ekonomická aktivita obyvateľstva podľa hospodárstva	Počet	%
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo	5	2,9
Lesníctvo, ťažba dreva	11	6,5
Priemyselná výroba	17	10,0
Stavebníctvo	1	0,6
Obchod	11	6,5
Hotely a reštaurácie	1	0,6
Doprava, skladovanie, pošty a spoje	6	3,5
Verejná správa, obrana	14	8,3
Školstvo	3	1,7
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	9	5,3
Ostatné a neudané	20	11,8

Zdroj: OcÚ Silická Brezová

1.5 Domový a bytový fond

Riešená obec je sídelným útvarom obecného typu, má prevládajúci obytný charakter doplnený funkciami základnej občianskej vybavenosti v monofunkčných objektoch. Výrobný areál hospodárskeho dvora je situovaný na západnom okraji sídla spolu s areálom cintorína. Stavebne je obec založená ako hromadná cestná dedina. Charakteristická parcelácia kolmá

na cestu sa zachovala prevažne v celom zastavanom území obce. Obytná zástavba v obci sa tvorila pozdĺž jestvujúcich komunikácií a paralelnými obslužnými komunikáciami. Podľa druhu zástavby je v súčasnosti v obci bývanie realizované v rodinných domoch. Pre priestorovú štruktúru je charakteristická jednopodlažná, miestami dvojpodlažná zástavba, s výškovou dominantou kostola. Zástavba obce predstavuje nízkopodlažnú bytovú zástavbu formou rodinných domov. V obci sa zachovalo viacero pôvodných ľudových murovaných domov.

Štruktúru domového fondu obce v roku 2011 tvorilo 75 domov, z čoho bolo 60 obývaných domov a 10 neobývaných domov. Štruktúru bytového fondu obce v roku 2011 tvorilo 75 bytov, z čoho bolo 10 neobývaných bytov. Domový fond obce je využívaný na 90 %, 10 % z domového fondu obce je nevyužívaných z rôznych dôvodov. Najviac rodinných domov nevyužívaných na trvalé bývanie je nevyužitých, pretože sú určené na rekreačný účel. Ďalší dôvod ich nevyužitia je nespôsobilosť na bývanie. Stavebno-technický stav prevažnej časti objektov je v dobrom stave.

1.6 Technická infraštruktúra

Územím katastra obce prechádza významná trasa plynovodu, ropovodu a vedenie vysokého napätia. Obec je elektrifikovaná. Elektrická energia je dodávaná z nadradeného vzdušného rozvodu v rozsahu 22 KV z VM č. 309 z ES 110/22 KV Rožňava. Na linku je pripojený transformátor 22/0,4 kV. Rozvody NN v súčasnej dobe vyhovujú.

Zásobovanie plynom je komplexné pre celú obec a realizuje sa regulačnou stanicou napojenou na RS 300/2/1-VVTL/STL.

Obecný vodovod čerpá pitnú vodu z vlastného vodného zdroja nachádzajúceho sa na úpätí Plešivskej planiny. Technický stav vodovodu je nevyhovujúci a vyžaduje si rekonštrukciu. Na území obce sa nachádzajú ochranné pásma vodárenských zdrojov, v okolí zdrojov pitnej vody. Z dôvodu prítomnosti NP platí na celom území obce 3. stupeň ochrany. Obec doposiaľ nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu ani ČOV.

Pri obci Silická Brezová na Mlynskom vrchu (k. 462 m) je vybudovaný stožiar miestneho televízneho vykrývača. V súčasnosti je obec napojená na digitálnu telefónnu ústredňu. Pokrytie mobilného operátora Orange a T-com. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom telefónnej linky a mobilných operátorov. Obecný rozhlas je v pôvodnom stave vedený cez káble po stĺpoch.

Tab. 16 Infraštruktúra

Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra	ukazovateľ
Vodovod	áno (1,1 km)
Vodný zdroj	áno (studne pri RD)
Kanalizácia	nie
ČOV	nie
Plyn	áno
Vykurovanie	lokálne (plyn, drevo, elektriika)
Vedenie elektrickej energie	áno
Skládka komunálneho odpadu	nie
Separovaný zber	áno
Skládka bioodpadu - kompostáreň	nie
Telefónny rozvod	áno (T-com)
Internet	áno
Mobil	Orange, T-com
Miestny rozhlas	áno (potrebná modernizácia)
Osvetlenie	pôvodné cez káble (stĺpy)

Zdroj: OcÚ Silická Brezová

1.7 Doprava

Obec Silická Brezová sa nachádza mimo hlavného dopravného spojenia medzinárodného významu. Leží na spojnici južného a severného spojenia západnej a východnej časti Slovenska.

Cestná sieť v okolí obce je, podľa charakteru, delená na štátne cesty a miestne komunikácie, ktoré obhospodaruje a spravuje obecný úrad Silická Brezová. Celková dĺžka miestnych komunikácií v obci je cca 2 km. Zo Silickej Brezovej vedie cesta III. triedy (III/050154) a napája sa na cestu II/587 Plešivec – Domica - štátna hranica s Maďarskou republikou. Táto komunikácia je členitého terénu s dopravno-technickými nedostatkami. Má regionálny význam a pre obec plní úlohu hlavne v osobnej doprave, či pri doprave v poľnohospodárskej a priemyselnej výroby. Miestne komunikácie v obci sú pomerne v dobrom technickom stave, ale so značnými výtlkmi. Šírka miestnych komunikácií sa pohybuje od 3 do 6 m.

V obci je dostatočný priestor pre verejné parkovanie. Obyvatelia bývajúcí v rodinnej zástavbe si stavajú garážové státi podľa potreby na vlastných pozemkoch. Na území obce nie sú zriadené samostatné parkovacie plochy pre občiansku vybavenosť. Pri OcÚ je spevnená asfaltová plocha, kde je možné parkovanie vozidiel úradu. Na účel parkovania sa využívajú miestne komunikácie a pridružený uličný priestor.

V koncových častiach obce sa nachádzajú prašné a poľné cesty, ktoré prepájajú extravilán obce. V obci nie sú vybudované pešie chodníky.

Prímestská doprava - osobná autobusová doprava

Obyvatelia majú možnosť využiť dopravné služby autobusovými prímestskými linkami, ale hustota spojov je veľmi nedostačujúca. Spoje neobslúžia územie a potreby občanov v plnom rozsahu.

Železničná doprava

Keďže intravilánom obce železničná trať neprechádza, obyvatelia majú možnosť využiť vlakové spojenie jedine cez susednú obec Plešivec.

Letecká doprava

Najbližšie letiská sú v Košiciach (85km) a v Poprade (90km).

1.8 Občianska vybavenosť obce

Občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

1.8.1 Úrady, inštitúcie a ostatné služby

Obecný úrad sa nachádza vo viacúčelovom objekte v centre obce, so starostom a 1 zamestnancom. Obecné zastupiteľstvo tvorí 5 poslancov.

Areál cintorína nevyhovuje, je potrebná výstavba domu smútku.

1.8.2 Školstvo a vzdelávanie

Obec Silická Brezová nemá materskú ani základnú školu. Deti navštevujú školské zariadenia v Plešivci. Na základe klesajúceho demografického rastu nie je potrebné zabezpečovať tieto zariadenia v obci.

1.8.3 Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

V súčasnosti sa v obci nenachádza zdravotné stredisko, ani ordinácia praktického lekára. Obyvatelia môžu využívať zdravotnícke služby v susednej obci Plešivec, pre ktorú je spádovou obcou v tejto oblasti. V stredisku sídli očná ambulancia, detská ambulancia, obvodný lekár pre dospelých, stomatologická a gynekologická ambulancia.

V súčasnosti obec neposkytuje sociálnu starostlivosť pre obyvateľov obce.

1.8.4 Obchody, služby

V obci je predajňa potravinárskeho tovaru. Za ostatným službami musia obyvatelia dochádzať do okolitých obcí, alebo sú odkázaní na pojazdnú predajňu.

1.9 Kultúra

V obci je vybudovaný Kultúrny dom spolu s obecným úradom. V budove sú umiestnené aj kancelárie OcÚ. Obec má program pravidelných kultúrnych podujatí. Prehľad kultúrno-spoločenských a športových podujatí sú zobrazené v tabuľke. Obyvatelia môžu navštevovať aj obecnú knižnicu so vzdelávacími aktivitami.

Tab. 17 Prehľad podujatí

<i>Názov podujatia</i>	<i>Organizátor</i>	<i>Miesto konania</i>	<i>Termín</i>
Maškarný ples	obec	obec	február
Fašiangy	obec	obec	február
Deň detí	obec	obec	jún
Gastro dni	obec	obec	júl
Stretnutie mládeže reformovanej cirkvi	cirkev	obec	júl/august
Dni obce	obec	obec	august
Úcta k starším	obec	KD v obci	október/november
Mikuláš	obec	KD v obci	december

Zdroj: OcÚ Silická Brezová

Z kultúrno-historických pamiatok sa v obci nachádza renesančný kostol zo 16. storočia s drevenou maľovanou kazateľnicou z 18. storočia. Ďalej sú tu zachovalé tradičné sedliacke domy z konca 19. storočia a začiatku 20. storočia. Obec má aj dobovú studňu v strede obce, ktorá je doteraz funkčná.

- Kostol reformovaný a klasicistická veža*

Uprostred obce, obohraný historickými obrannými múrmi, stojí renesančný kostol zo 16. storočia. Kostol je národnou kultúrnou pamiatkou. Rovnako tak i klasicistická veža z 19. storočia, ktorá slúži ako zvonica. Nie je súčasťou kostola, ale jeho opevnenia a vedie cez ňu vstupná brána do areálu chrámu. Podľa ústnej tradície kostol založili, prípadne prestavali „bratricsi“, čím sa rozumie post-bratrické vojsko vedené Jánom Jiskrom.

Interiér chrámu je relatívne strohý. Nachádza sa v ňom chór, kazateľnica a kazetový strop z 18. storočia. Vzadu na chóre sa nachádzajú staré, jednoduché, drevené modlitebné lavice. Podľa miestnych obyvateľov pochádzajú ešte z čias výstavby kostola a označujú ich za dielo „bratrikov“. V interiéri kostola mimoriadne dokáže zaujať chór, kazateľnica, lavice a kazetový strop. Sú drevené a zdobené ľudovými ornamentálnymi maľbami. Ide o relatívne zriedkavý zachovaný prejav tzv. dedinského baroka. Vedľa kostola stojí hranolová klasicistická veža zo začiatku 19. storočia.

Kostol patrí pod Reformovanú kresťanskú cirkev, avšak fara sa v obci nenachádza až v obci Silica. Kostolom sprevádza s výkladom pán farár a poverená osoba. Turistickú prehliadku si je dobré vopred dohodnúť.

Obr. 5 Reformovaný kostol

1.10 Šport, rekreácia a voľný čas

Rekreačné využitie územia je zamerané predovšetkým na letnú turistiku - pešiu turistiku a horskú cykloturistiku. Obyvatelia majú v obci obmedzené možnosti športového vyžitia. K dispozícii je futbalové ihrisko, hádzanárske a volejbalové ihrisko a detského ihrisko, ktoré si vyžadujú úplnú rekonštrukciu. K športovým záľubám patrí aj poľovníctvo, ktoré je v tejto oblasti rozvinuté.

Okolie disponuje potenciálom pre voľno časové aktivity, ktoré sú zamerané na spoznávanie krásy okolitej prírody a spoznávanie kultúrneho dedičstva Slovenského Krasu. NP Slovenský kras predstavuje územie s koncentráciou vzácných prírodných pozoruhodností a hodnotných kultúrno-historických pamiatok, čím sa zaraďuje medzi významné lokality Slovenska. Jeho danosti podmieňujú rozvoj cestovného ruchu, ako významného hospodárskeho odvetvia.

V okolí obce sa vyskytujú rôzne prírodné zaujímavosti ako sú závrty, priepasti, vyvieračky, jaskyne a vzácna fauna a flóra. V katastri obce Silická Brezová sa nachádzajú prírodné zaujímavosti – PR Kráľova studňa, jaskyňa Milada a priepasť Zvonivá, ktoré sú zapísané v zozname UNESCO.

Turistické trasy

Na území obce sú nasledovné značkové turistické chodníky (červené, modré):

1. Jovice - Lukáčova bučina - Silica - Silická ľadnica - rázcestie - Silická Brezová - Pod Dlhým bralom - Kečovo – Domica

Náročnosť: stredne náročná

Trvanie: prechod trvá 05:45 hod.

2. Ardovo - Rakytník - Silická Brezová – Plešivec

Náročnosť: nenáročná

Trvanie: prechod trvá 04:45 hod.

3. Domica - Kečovo - Pod Dlhým bralom - Silická Brezová - Silická ľadnica-rázcestie - Silica - Silická Jablonica – Hrušov

Náročnosť: stredne náročná

Trvanie: prechod trvá 05:45 hod.

Obcou prechádza červená turistická trasa, ktorá vedie zo strediska Domica až do obce Dvorníky – Včeláre. Táto trasa vedie južným smerom k rázcestníku Jaskyňa Domica (339 m n. m.), kde sa nachádza sprístupnená a jedna z najkrajších jaskýň na Slovensku nazývanej Domica. Celkový čas ku jaskyni Domica trvá po tejto trase (južným smerom) približne 1:30 h (naspäť 1:45 h). Opačným smerom pokračuje červená turistická trasa do obce Silica.

Kombinované trasy

Obec je dobrým východiskom ku Gombaseckej jaskyni (nachádza sa v stredu Gombasek), k 43 m hlbkej Mestskej priepasti (pri rázcestníku Mestská priepasť 521 m n. m.), k Závozným priepastiam (pri rázcestníku Závozná 475 m n. m.), k národnej prírodnej rezervácii Kečovské škrapy, k národnej prírodnej rezervácii Domické škrapy, k výhladovej Dievčenskej skale (660 m n. m.), do prírodnej rezervácie Sokolia skala, kde sa nachádza výhladová Sokolia skala, ale aj do obcí Silica a Kečovo.

Cykloturistické trasy

Cykloturistom je tu k dispozícii červená cykloturistická trasa nazývaná Cyklomagistrála Slovenský kras o celkovej dĺžke približne 195 km.

Povrch: asfalt, poľná, lesná cesta

Obtiažnosť: 3

Prevýšenie: 600 m

Trasa: Rožňava - Betliar - Vlachovo-závod - Vyšná Slaná - pod Radzimom - Brdárka - Štítňik - Gemerská Hôrka - Dlhá Ves - Domica - Kečovo - Silická Brezová - Plešivec - Gombasek - Silica - Jablonov n.Turňou - Hrhov - Zádiel - Turňa n. Bodvou - Hačava - Hačavské sedlo - Chata Zádiel - Bôrčianske sedlo - Drnava - Krásnohorské Podhradie – Rožňava.

Popis: okruh obopína celé krasové územie a prechádza takmer každou atraktívnou lokalitou na ňom. Ide o uzavretý okruh. Trasa začína prejazdom cez historické námestie Rožňavy, ďalším cieľom je kaštieľ Betliar a jeho park. Cestou na najvyšší bod magistrály, čím je Veľký Radzim obklopujú spočiatku Volovské vrchy a pod štítom Veľkého Radzimu sa naskytá úchvatná panoráma Stolických vrchov a dedinky Rejdová a na druhej strane sa skvie Štítnická dolina lemovaná Revúckou vrchovinou a Plešivskou planinou, dostávame sa do obce Gemerská Hôrka (sídlo SCK-Slovenský kras). Ďalším cieľom je Domica, trochu ďalej sa naskytá pohľad na Kečovské škrapy. Za obcou Plešivec trasa naberá kurz smerom ku jaskyni Gombasek a pokračuje Silickou planinou popri Silickej ľadnici až do Jablonova nad Turňou. Odtiaľ návštevníkov sprevádza pohľad na krasovú výzdobu Horného vrchu a po opustení Hrhovských rybníkov pred zrakom čoraz viac mohutnejú skalné steny Zádielskej tiesňavy. Pohľad dotvárajú vypínajúce sa ruiny hradu Turňa. Nasleduje Hájska dolina, Hačava a po zaslúženom zjazde Blatníckou dolinou ako aj krásnym Údolím Čremošnej čaká majestátny hrad Krásna Hôrka a Mauzóleum. Ďalej pokračuje trasa opäť do mesta Rožňava.

Obr. 6

1.11 Ubytovacie a stravovacie služby

V súčasnosti sa v obci nenachádza špecializované ubytovacie zariadenie. Návštevníci obce majú možnosť ubytovať sa na súkromí. Cirkev v spolupráci s obcou zriadila ubytovacie kapacity nižšej úrovne pre 25 ľudí. Tento štandard ubytovania sa využíva najmä v čase Letného remeselníckeho tábora pre mládež i dospelých, organizovaného cirkvou v spolupráci s obcou.

V obci chýba reštauračné zariadenie, ktoré by v tradičnom prostredí poskytovalo príležitostným ale aj ostatným návštevníkom obce tradičné jedlá typické pre túto oblasť.

1.12 Zhodnotenie súčasného stavu územia

SWOT analýza obce Silická Brezová stručne sumarizuje silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. Bola spracovaná na základe spoločných stretnutí, za účasti pracovníkov samosprávy obce. Jej účelom je posúdenie vnútorných predpokladov obce k uskutočneniu svojich rozvojových zámerov. Na základe výsledkov SWOT analýzy obec formulovala priority na dosiahnutie strategického cieľa.

V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikrčiť k formulácii špecifických cieľov.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
▪ turisticky zaujímavé chodníky, cyklotrasa; ▪ NP Slovenský kras; ▪ čisté a zdravé životné prostredie; ▪ OP - vodný zdroj Kečovo; ▪ OP – II., III. stupeň – minerálne vody – Rožňava; ▪ dobrá spolupráca so Správou NP i so ŠŠŽP; ▪ v obci je funkčný vodovod; ▪ ukončená plynifikácia, elektrifikácia; ▪ urbárska spoločnosť; ▪ existencia poľovníckych revírov; ▪ miestne Poľovnícke združenie; ▪ v katastri obce sú podmienky pre sezónnu prevádzku lomu; ▪ podporné aktivity reformovanej cirkvi – letný tábor pre mládež; ▪ v obci služby ponúka Pohostinstvo; ▪ v obci je obchod – rozličný tovar; ▪ rastúci záujem o poskytovanie ubytovania na súkromí; ▪ obec je členom Združenia obcí Mikroregiónu Domica a MAS OZ KRAS; ▪ prírodné krásy v okolí obce (Plešivská planina a Koniarska planina, množstvo jaskýň a krasových útvarov); ▪ existencia KD v bezprostrednej blízkosti OcÚ; ▪ zachované tradície a zvyky; ▪ v obci sa konajú kultúrno-spoločenské a športové akcie; ▪ súdržnosť miestneho ľudu; ▪ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO; ▪ využívanie priestorov školy pre verejnosť.	▪ vysoká nezamestnanosť – nedostatok pracovných príležitostí v obci; ▪ nízka kvalifikácia obyvateľov obce; ▪ nízky podiel vzdelaných ľudí; ▪ prestárlosť obyvateľov obce; ▪ slabý rozvoj malého a stredného podnikania; ▪ obec je ťažšie dostupná; ▪ nedostatočné služby pre obyvateľov a turistov; ▪ obmedzenia z dôvodu prísnej ochrany územia NP; ▪ OP – vodný zdroj – obmedzenie rozvoja; ▪ nedostatočná separácia odpadov; ▪ absencia kanalizačnej siete a ČOV; ▪ zlý technický stav MK; ▪ slabé spojenie obce a regiónu; ▪ neefektívna spolupráca v rámci združení, v ktorých je obec zapojená; ▪ nie dostatočne dynamická spolupráca s prihraničným maďarským regiónom; ▪ nízky rozpočet (malá obec); ▪ nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít; ▪ nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov; ▪ nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry; ▪ absencia vysokorýchlostného internetu; ▪ nedostatok finančných prostriedkov na poskytovanie sociálnych služieb; ▪ absencia ordinácie praktického lekára; ▪ absencia športového ihriska a športovo-rekreačnej zóny obce.

Príležitosti	Ohrozenia
▪ terén pre rozvoj zimných športov; ▪ zveľaďovanie verejnej zelene; ▪ získavanie externých zdrojov; ▪ rekonštrukcia cesty do Silice; ▪ využívanie pasienkov – chov dobytka; ▪ pestovanie (alternatívy – energetické rastliny, biopotraviny); ▪ uskutočnenie zámeru cirkvi – výdajne jedál – možnosť kuchyne – 25 ľudí; ▪ spoločná rozvojová stratégia Domica, spoločné rozvojové projekty; ▪ vybudovanie náučného chodníka s prístreškami; ▪ úprava turistických chodníkov; ▪ rozvoj turizmu a služieb; ▪ rozvoj spolupráce so susednými obcami pri poskytovaní služieb; ▪ existencia vhodných podmienok na rozvoj poľnohospodárstva; ▪ možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ; ▪ podpora rozvojových investícií; ▪ vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách; ▪ vybudovanie miestneho bezdrôtového rozhlasu; ▪ rekonštrukcia miestnych komunikácií; ▪ rekonštrukcia vodovodu; ▪ vybudovanie kanalizácie a ČOV; ▪ zriadenie vysokorýchlostného internetu; ▪ úprava verejných plôch; ▪ dôsledné plnenie kvalitatívne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva; ▪ zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére ŽP; ▪ poskytovanie opatrovateľskej služby; ▪ podpora záujmových krúžkov zo strany obce; ▪ cezhraničná spolupráca s MR; ▪ zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni; ▪ rekonštrukcia nevyužívaných objektov pre CR.	▪ katastrom vedú 4 tranzitné rozvody – ohrozenie kvality vôd a pôdy; ▪ rozpočet obce dlhodobo nepostačuje na investičné rozvojové aktivity obce; ▪ nedostatok finančných zdrojov na realizáciu kanalizácie a ČOV aj napriek viacstupňovej ochrane územia; ▪ obmedzenia OP, NP, lom priamo v k. ú. obce; ▪ nízka motivácia pre rozvoj obce; ▪ prehlbujúce sa disparity (obec, okolie, región); ▪ štátne lesy, š. p. zničia miestne lesy; ▪ pasienky a charakteristická štruktúra krajiny zaniknú; ▪ zmenou legislatívy môže dôjsť k obmedzeniu pohybu po území NP alebo naopak k intenzívnejšej ťažbe dreva v lesoch; ▪ dôjde k zničeniu vodovodu, ktorý má nedostatočné parametre (chýba vodojem); ▪ pomalá modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry; ▪ nedostatok investičného kapitálu; ▪ veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EÚ a nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov; ▪ neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity; ▪ malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu; ▪ zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií; ▪ neuskutočnená výstavba kanalizácie a ČOV; ▪ neuskutočnená rekonštrukcia vodovodnej siete; ▪ pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami; ▪ nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi; ▪ rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii; ▪ zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva; ▪ zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva; ▪ prítomnosť NP výrazne obmedzí rozvoj aktivít CR v obci.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji.

Medzi slabé stránky obce Silická Brezová patrí nepriaznivý pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov a odchod mladých ľudí za prácou.

V oblasti technickej infraštruktúry ide o potrebu dobudovania inžinierskych sietí (kanalizácia, ČOV a pod.), dostavbu a rekonštrukciu dopravnej infraštruktúry (cesty, chodníky, cyklotrasy a pod.) a lokalizovať nové plochy bývania, občianskej vybavenosti, športu, rekreácie a nezávadnej výroby a navrhnuť zlepšenie životného prostredia v obci. Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva obce.

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce (optimalizácia nakladania s odpadmi a informovanosť obyvateľov o životnom prostredí).

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami. Nevyhnutnou súčasťou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom pravidelne aktualizovanej web-stránky.

Ohrozenia obce Silická Brezová vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

II. Strategická časť

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Strategická časť PHSR nadväzuje na analytickú časť, táto časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Strategická časť obsahuje:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Pre naplnenie uvedenej vízie obec stanovila tri prioritné oblasti svojho rozvoja počas rokov 2018 – 2025. Jedná sa o tieto oblasti:

1. Hospodárska
2. Sociálna
3. Environmentálna

V týchto prioritných oblastiach rozvoja si obec stanovila strategické ciele a navrhla opatrenia, ktorými tieto strategické ciele dosiahne.

2.1 *Vízia rozvoja obce*

Tvorba podmienok a využitie zdrojov prispeje k zvýšeniu ekonomickej úrovne obce. S ekonomickým prínosom sa zvyšuje zamestnanosť a zabezpečujú sa predpoklady pre ďalší rozvoj.

2.1.1.) Prírodné zdroje

Dlhodobé udržiavanie a skvalitňovanie prírodného prostredia, úprava verejných priestranstiev je spoločný cieľ všetkých obyvateľov obce. Obec je prítiažlivá udržiavanou zeleňou, upravenými ulicami a okolím rodinných domov. Nakladanie s odpadmi je doriešené. V obci je zabezpečená informovanosť obyvateľov o životnom prostredí, a propagácia chránených území. V obci sa realizuje separovaný zber odpadov a postupne sa likvidujú malé divoké skládky odpadov.

2.1.2.) Ľudské zdroje

Obec zlepšuje kvalitu života obyvateľov predovšetkým vybudovaním plne funkčných prvkov služieb a tým vytvára dobré podmienky pre príjemné a bezproblémové bývanie jeho obyvateľov. Zlepšuje sa starostlivosť o ich životné potreby (sociálne, zdravotné, bytové) a zvyšuje ich kvalitu života podporou kultúry, športu a vzdelávania. Vytvára sa internetové stredisko pre aktuálne informácie. Postupne sa zabezpečuje vzdelávanie obyvateľstva a záujem o rozvoj obce.

2.1.3.) Ekonomické zdroje

Zlepšujú sa podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne kvality služieb pre svojich obyvateľov a návštevníkov. Využívaním finančných prostriedkov EÚ sa buduje lokálna infraštruktúra a podnikateľské prostredie v obci.

2.1.4.) Materiálne a fyzické zdroje

Dobudováva sa kvalitná technická infraštruktúra, dôraz sa kladie na dopravnú dostupnosť, opravu ciest, chodníkov, úpravou okolia rodinných domov s kvalitnými službami občianskej vybavenosti a s množstvom príležitostí na trávenie voľného času a možnosti trvaloudržateľného rozvoja vidieka.

Obec sa bude snažiť pretransformovať uvedenú víziu na skutočnosť využitím všetkých možných finančných zdrojov z Európskej únie, tak aby naplnila stanovené ciele regionálneho rozvoja a tak prispela k skvalitneniu života občanov .

2.2 Strategické ciele, priority a opatrenia

Na základe problémov rozvoja obce Silická Brezová stanovujeme 11 dlhodobých strategických cieľov a opatrení rozvoja obce Silická Brezová :

v oblasti životného prostredia a technickej infraštruktúry:

1. Zníženie ohrozenia kvality vôd v katastri obce
Opatrenie 1.1 Zabezpečiť komplexné čistenie odpadových vôd
2. Zlepšenie dostupnosti obce a technického stavu miestnych chodníkov a komunikácií
Opatrenie 2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry
3. Ochrana životného prostredia a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách.

v oblasti ekonomického rozvoja obce:

4. Zvýšenie dynamiky ekonomického rozvoja obce, najmä v oblasti cestovného ruchu a vidieckeho turizmu
5. Zefektívnenie využívania pôdneho fondu

v oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti, bezpečnosti občanov:

6. Zvýšenie ochrany a bezpečnosti majetku obce i občanov
7. Zabezpečenie služieb sociálnej starostlivosti o starých občanov

v oblasti vzdelávania, informovanosti a školstva:

8. Zlepšenie podmienok vzdelávania v zariadeniach obce
9. Zlepšenie informovanosti občanov a zvýšenie ich motivácie a záujmu o veci verejné

v oblasti voľnočasových aktivít, kultúry a športu:

10. Zlepšenie podmienok pre využívanie voľnočasových aktivít najmä pre mladých ľudí

v oblasti regionálnej spolupráce ako nástroja rozvoja obce

11. Zefektívnenie spolupráce subjektov ovplyvňujúcich rozvoj obce na obecnej, mikroregionálnej, regionálnej a cezhraničnej úrovni

III. Programová časť

Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, t. j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike minimálne na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity rozvoja obce do konca roku 2025

3.1 Strategická prioritná oblasť č. 1 Hospodársky a vedecko - technický rozvoj

Opatrenie 3.1.1 Zabezpečiť komplexné čistenie odpadových vôd

Rozvoj technickej infraštruktúry

- Aktivita 3.1.1.1 – vypracovať technickú projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu kanalizácie a ČOV (projekt)
- Aktivita 3.1.1.2 – získať podporu relevantných subjektov a externé zdroje na realizáciu investície
- Aktivita 3.1.1.3. – spracovať ekonomický projekt a žiadosť z príslušných financujúcich programov Envirofond a programov EU
- Aktivita 3.1.1.4 – realizovať verejné obstarávanie a zabezpečiť zhotoviteľa stavby a samotnej investície – realizácia stavebného diela
- Aktivita 3.1.1.5 – napojenie domácností na kanalizačnú sieť a účinné čistenie odpadových vôd podľa projektovej dokumentácie
- Aktivita 3.1.1.6 – vypracovať technickú projektovú dokumentáciu verejnej vodovodnej siete v obci a zabezpečiť rekonštrukciu verejného vodovodu.

Opatrenie 3.1.2 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Rozvoj dopravnej infraštruktúry, Zlepšenie dostupnosti obce

a technického stavu miestnych chodníkov a komunikácií

- Aktivita 3.1.2.1 – obnova, oprava a rekonštrukcia ciest – jestvujúcich miestnych komunikácií a vybudovanie chodníkov pri miestnych komunikácií.
- Aktivita 3.1.2.2 – projekčná príprava a výstavba peších komunikácií v obci
- Aktivita 3.1.2.3 – obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov

Aktivita 3.1.2.4 Vybudovanie chodníka popri ceste III. triedy pozdĺž príchodu do stredu obce z bezpečnostných dôvodov

Opatrenie 3.1.3 Energetická koncepcia

Aktivita 3.1.3.1 – podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

Aktivita 3.1.3.2 – podpora technických opatrení na znižovanie energetických strát budov a objektov,

Aktivita 3.1.3.3 - presadzovanie využívania miestnych alternatívnych energetických zdrojov (solárna energia, termodynamika, veterná energia a pod.),

Aktivita 3.1.3.4 – využívanie miestnych druhových energetických zdrojov ako doplnkový alebo náhradný energetický zdroj pre potreby obyvateľstva a služieb (dendromasa, biomasa, fitomasa, poľnohospodárske odpady a pod.)

Aktivita 3.1.3.5 – Výmena verejného osvetlenia a svietidiel za úspornejšie svietidlá a úspornejšie na údržbu

Opatrenie 3.1.4 Zvýšiť ponuku atraktívnych produktov cestovného ruchu a vidieckého turizmu Zvýšenie dynamiky ekonomického rozvoja obce, najmä v oblasti cestovného ruchu a vidieckého turizmu

Aktivita 3.1.4.1 – Zlepšiť propagáciu a marketing hodnôt obce a jej okolia najmä s dôrazom na rozvoj turizmu

Aktivita 3.1.4.2 – Podporiť zriaďovanie a vybudovať ubytovacích a stravovacích zariadení v obci v zodpovedajúcej kvalite

Aktivita 3.1.4.3 – pripraviť a vydať propagačný materiál obce v súvislostiach hodnôt a zaujímavostí celého mikroregiónu,

Aktivita 3.1.4.4 – využiť možnosti ponuky miestnych špecialít v rámci podpory kvalitného občerstvenia a stravovania v oblasti rozvoja turizmu, aj v oblasti vytvárania nových produktov pre cestovný ruch a vidiecky turizmus,

Aktivita 3.1.4.5 – pripraviť a realizovať vzdelávanie pre záujemcov v podnikaní v oblasti CR v spolupráci s úradom práce, združením a okolitými obcami,

Aktivita 3.1.4.6 - analyzovať potenciál turistických jedinečností a vytvoriť aspoň jeden nový atraktívny programov pre rozvoj CR,

Aktivita 3.1.4.7 - vytvorenie podmienok pre letnú a zimnú turistiku, výstavba športovísk, cyklotrasy, pešie turistické trasy, náučné chodníky, klzisko, bežecké lyžiarske trasy, výstavba ihriska pre trávenie voľného času.

Aktivita 3.1.4.8 Vybudovanie Náučného turistického chodníka z centra obce k jaskyni Milada s napojením na turistické chodníky Silickej planiny.

Aktivita 3.1.4.9 Vybudovanie Turistického informačného strediska Silickej planiny z budovy bývalej požiarnej zbrojnice, ktorá je vlastníctvom obce.

Opatrenie 3.1.5 Zlepšiť pripravenosť obce pre podporu rozvoja obce a vytvoriť podmienky obce pre vlastné podnikanie

Aktivita 3.1.5.1 – Zvýšiť motiváciu a informovanosť vybranej skupiny obyvateľov (preukázaný záujem) o podnikanie,

Aktivita 3.1.5.2 – vypracovať podnikateľský zámer obce (podnikanie obce) v oblasti služieb obyvateľstvu,

Aktivita 3.1.5.3 – vybudovanie Tržnice v obci Silická Brezová,

Aktivita 3.1.5.4 - zvýšiť informovanosť obyvateľov obce o možnosti využívania jestvujúceho podnikateľského inkubátora v Rožňave

Aktivita 3.1.5.5 - podporovať vznik podnikateľského inkubátora v Plešivci s možnosťou využívania aj pre začínajúcich podnikateľov z obce

Opatrenie 3.1.6 Zatraktívniť programy a príležitosti pre kultúrne a športové vyžitie občanov obce a najmä mladých ľudí. Zlepšenie podmienok pre využívanie voľnočasových aktivít najmä pre mladých ľudí v oblasti voľnočasových aktivít, kultúry a športu. Inštitucionalizovať a organizačne zabezpečiť koordináciu a riadenie kultúry a športu v obci

Aktivita 3.1.6.1 vykonať prieskum potrieb, záujmov, očakávaní zo strany občanov

- ponúk futbalu, získania ľudí pre vedenie športu a kultúry, pre získavanie zdrojov
- potenciálu, ktorý môžu ponúknuť pre rozvoj kultúry a športu s cieľom oživenia

Aktivita 3.1.6.2 mobilizovať ľudské zdroje pre organizovanie kultúry a športu – iniciovať občianske združenie a nadšencov

- propagovať, organizovať návštevnosť a vybaviť posilňovňu (projekt)
- úprava okolia jaskyne Milada s dobudovaním chýbajúcej infraštruktúry,

Aktivita 3.1.6.3 Vybudovať Multifunkčné ihrisko

Aktivita 3.1.6.4 Opraviť vzhľad miestneho kostola – kultúrnej pamiatky – opravou strechy veže, kostola a sanáciou muriva fasády kostola,

Opatrenie 3.1.7 Podpora záujmových činností zameraných na uchovanie vidieckych tradícií

Aktivita 3.1.7.1 podpora záujmových činností zameraných na uchovanie vidieckych tradícií

- vybudovanie atrakcie cestovného ruchu – stála expozícia ľudových tradícií obce a regiónu v obecných priestoroch,

Opatrenie 3.1.8 Zefektívnenie spolupráce subjektov ovplyvňujúcich rozvoj obce na obecnej, mikroregionálnej, regionálnej a cezhraničnej úrovni. Využiť prostriedky v oblasti regionálnej spolupráce ako nástroja rozvoja obce

Aktivita 3.1.8.1 Zefektívnenie spolupráce obce, združení a subjektov ovplyvňujúcich rozvoj obce

- prehodnotiť efektívnosť účasti obce v združeniach
- iniciovať pracovné stretnutie so združením mikroregiónu Domica hľadaniu nástrojov pre zefektívnenie spolupráce a výstupoch ovplyvňujúcich rast života v obci
- zadefinovať spoločné záujmy s partnermi v okolí a cezhraničnej spolupráce a realizovať spoločné projekty a aktivity pre výrazný rast obecných aktivít (projekt)
- aplikovať nové formy komunikácie s občanmi a využiť aktívny čas občanov pre hmatateľný rast života v obci. Nezahľcovať sa nepodstatnými činnosťami a tak strácať produktívny čas na plnenie podstatných činností.

3.2 Strategická prioritná oblasť č. 2 Sociálna oblasť, zdravotníctvo vzdelávanie a školstvo

Opatrenie 3.2.1 Využiť objekty obce pre poskytovanie potrebných služieb sociálnej starostlivosti a pre stretávanie sa dôchodcov a starých ľudí (DD, stacionár, Klubu dôchodcov, vývarovňa.) Zabezpečenie služieb sociálnej starostlivosti o starých občanov.

Aktivita 3.2.1.1 – prehodnotiť aktuálnosť štúdie využitia objektov obce pre účely ubytovne, najmä pre starých a chorých, nevládných ľudí, pre poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti, pre účely jedálne, vývarovne so širšou, ako obecnou pôsobnosťou,

Opatrenie 3.2.2 Znížiť vandalizmus najmä mladých ľudí vytvorením podmienok pre ich využívanie voľného času. Zvýšenie ochrany a bezpečnosti majetku obce a občanov.

Aktivita 3.2.2.1 - realizovať prieskum medzi mladými ľuďmi, aké sú ich potreby a očakávania pre využívanie voľného času,

Aktivita 3.2.2.2 – pripraviť a realizovať informačné a osvetové aktivity (napr. využitie porovnávajúcich informácií z iných obcí, regiónu, realizovať aspoň dve osvetové aktivity pre deti, mládež a rodičov),

Aktivita 3.2.2.3 – stanoviť indikátory merateľnosti vandalizmu v obci pre sledovanie zlepšenia, podľa miery zhoršovania stavu

Opatrenie 3.2.3 Cieľavedome, komplexne a koordinovane pôsobiť na príčiny a podmienky, ktoré umožňujú páchanie kriminality a inej protispoločenskej činnosti za účelom jej predchádzania, potlačania a zamedzovania.

Aktivita 3.2.3.1 - Znižovanie kriminality a inej protispoločenskej činnosti (najmä: závažná a organizovaná trestná činnosť; hospodárska a majetková trestná činnosť; korupcia a cezhraničná trestná činnosť,

Aktivita 3.2.3.2 – zvyšovanie bezpečnosti miest a obcí, zvyšovanie pocitu bezpečia obyvateľov a návštevníkov, prostredníctvom investícií súvisiacich so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných

priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov).

Zabezpečiť Kamerový systém v obci na ochranu majetku obce aj občanov.

Aktivita 3.2.3.3 – prevencia kriminality v rizikových skupinách (najmä: deti a mládež ženy, sociálne vylúčené komunity, t.j. nezamestnaní, bezdomovci, zdravotne a telesne postihnutí, osoby prepustené z výkonu trestu, recidivisti – boj proti recidíve,

Opatrenie 3.2.4 riešenie vzdelávacích aktivít miestneho obyvateľstva

Aktivita 3.2.4.1 Zlepšiť gramotnosť obyvateľstva pri získavaní informácií najmä z v obci dostupného internetu (obecná knižnica)

- pripraviť a realizovať vzdelávacie programy pre vybrané skupiny obyvateľov pre zlepšenie zručností pri využívaní internetu (projekt)
- Zvýšiť návštevnosť a využívanie obecnej knižnice

Aktivita 3.2.4.2 Zaviesť a zlepšiť signál internetu a mobilnej siete

- Pripraviť podmienky pre zavedenie optickej siete do obce,

Aktivita 3.2.4.3 Vytvoriť podmienky pre vydávanie novín (informačného bulletinu) na širšej ako obecnej úrovni

- v spolupráci s okolitými obcami a združením Domica hľadať možnosti vydávania informačného občasníka (projekt)

3.3 Strategická prioritná oblasť č. 3 Environmentálna oblasť

Opatrenie 3.3.1 Zabezpečiť ochranu životného prostredia budovaním environmentálnej infraštruktúry a odstraňovať nelegálne skládky odpadov v katastri obce

Aktivita 3.3.1.1 – monitorovať skládky odpadov v ich začiatkoch

Aktivita 3.3.1.2 – uzavrieť zmluvu s oprávnenou organizáciou na likvidáciu skládok odpadov

Aktivita 3.3.1.3 – aktualizovať obecnú legislatívu vo väzbe na Program odpadového hospodárstva

Opatrenie 3.3.2 Zabezpečiť ochranu, obnovu a tvorbu zelenej infraštruktúry a charakteristický vzhľad krajiny v katastri obce.

Ochrana životného prostredia budovaním environmentálnej infraštruktúry a zabezpečiť ochranu, obnovu a tvorbu zelenej infraštruktúry v katastri obce a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách.

Aktivita 3.3.2.1 – budovanie prvkov zelenej infraštruktúry, tvorba, sfunkčňovanie a udržanie prvkov územných systémov ekologickej stability – biokoridory, biocentrá, interakčné prvky,

Aktivita 3.3.2.2 – zvyšovanie ekologickej stability územia, eliminácia bariérových prvkov, ekostabilizačné a proti erózne opatrenia v krajine,

Aktivita 3.3.2.3 – starostlivosť o nelesnú drevinovú vegetáciu vo voľnej krajine - vysádzanie stromoradií, brehových porastov a pod.,

Aktivita 3.3.2.4 – ochrana charakteristického vzhľadu krajiny, starostlivosť o historické krajinné štruktúry a ich rekonštrukcia (banské relikty, agrárne štruktúry - obnova terás, línii vegetácie, atď.),

Aktivita 3.3.2.5 – výsadba starých a krajových odrôd drevín,

Aktivita 3.3.2.6 – starostlivosť o významné krajinné prvky a pamätihodnosti na lokálnej úrovni.

Aktivita 3.3.2.7 – Úprava zelene miestneho parku

Opatrenie 3.3.3 Revitalizácia krajiny a opatrenia na zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny,

Aktivita 3.3.3.1 – obnova poškodených častí krajiny, revitalizácia a úprava vodných tokov, obnova remízok,

Aktivita 3.3.3.2 – likvidácia invázných druhov rastlín vrátane likvidácie invázných druhov pozdĺž vodných tokov po dohode so správcom toku,

Aktivita 3.3.3.3 – revitalizácia a údržba existujúcich verejných priestranstiev v rámci intravilánu obcí - regenerácia priestranstiev, zvýšenie podielu zelene, výsadba alejí, stromoradií, regenerácia a obnova zanedbaných trávnikových plôch, ošetrovanie a údržba drevín, krov a trávnikových a kvetinových plôch,

Aktivita 3.3.3.4 – komplexné riešenia nových verejných priestranstiev alebo ich častí v rámci intravilánu obce t.j. architektonické a dispozičné riešenie, sadovnícke riešenie, riešenie prvkov drobnej architektúry, následná starostlivosť a údržba priestranstva,

Opatrenie 3.3.4 zvýšiť uvedomenie občanov na zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov a realizáciu programov environmentálnej výchovy,

Aktivita 3.3.4.1 – zrealizovať informačné aktivity smerom k verejnosti a mladým ľuďom,

Aktivita 3.3.4.2 – vypracovať propagačný materiál – publikácie s environmentálnou tematikou,

Aktivita 3.3.4.3 – zamerať sa na vzdelávanie a osvetu, tvorbu výstav, posterov, odborných besied a informačných akcií,

Aktivita 3.3.4.4 – zamerať sa na obnovu a zriaďovanie náučných expozícií, náučných a zážitkových chodníkov a lokalít, činnosti zamerané na udržiavanie tradičných spôsobov starostlivosti o krajinu, tradícií, realizáciu výchovno-vzdelávacích podujatí pre deti, mládež a širokú verejnosť.

3.4 Strategická prioritná oblasť č. 4 Poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo

Opatrenie 3.4.1 zabezpečenie vodovodu pre obyvateľov a potrebu obce

Aktivita 3.4.1.1 – zabezpečiť opravu vodovodu a vodného zdroja pre obec.

Opatrenie 3.4.2 Podporiť rozvoj alternatívneho poľnohospodárstva akceptujúceho podmienky ochrany územia

Zefektívnenie využívania pôdneho fondu

Aktivita 3.4.2.1 – nadviazať spoluprácu s vysokou školou poľnohospodárskou v Nitre a vytvoriť prostredníctvom diplomových prác návrhy využívania pôdneho fondu

Aktivita 3.4.2.2 – využiť pôdny fond v katastri obce na rozvoj alternatívneho poľnohospodárstva a rozvinúť širokú diskusiu o možnostiach využívania celého pôdneho fondu v obci,

IV. Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Táto časť obsahuje:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Stratégia rozvoja obce Silická Brezová určila ciele, opatrenia a konkrétne úlohy na ich splnenie. Táto dlhodobá stratégia je rozpracovaná na realizačné kratšie obdobie vo forme akčného plánu.

Akčný plán rieši potreby najdôležitejších úloh a opatrení – prioritných problémov obce na 5 rokov.

Programová časť obsahuje:

1. zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie priorít rozvoja obce
2. popis rozvojového opatrenia obce
3. priority a smery rozvoja obce podľa tematických odvetví, vrátane finančného plánu a zabezpečenia realizácie
4. časový postup prípravy a harmonogram realizácie
5. inštitucionálne a organizačné zabezpečenie
6. rozpočet a návrh zabezpečenia finančných zdrojov
7. monitorovanie a hodnotenie so stanovením merateľných ukazovateľov fyzických a finančných

Programový plán je riešený týmito prioritami :

Priorita č. 1: Rozvoj technickej infraštruktúry – kanalizácia a ČOV

Priorita č. 2: Rozvoj dopravnej infraštruktúry a chodníka pre peších

Priorita č. 3: Vybudovanie náučného chodníka

Priorita č. 4: Obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov

Priorita č. 5: Výstavba tržnice v obci Silická Brezová.

Priorita č. 6: Prestavba požiarnej zbrojnice na Turisticko informačné stredisko

Priorita č. 1: Rozvoj technickej infraštruktúry – kanalizácia a ČOV

3.1.1.1-3.1.1.5 Kanalizácia a ČOV Aktivita (Opatrenie)	- zabezpečiť účinné čistenie odpadových vôd a napojenie domácností a iných objektov v obci na kanalizačnú sieť Úloha č. 1 – vytvorenie projektovej dokumentácie na výstavbu kanalizácie a čističky odpadových vôd v obci Úloha č. 2 – na základe projektovej dokumentácie zabezpečiť výstavbu kanalizácie a čističky odpadových vôd
Zdôvodnenie:	Základným predpokladom pre vytvorenie podmienok pre plnohodnotný život obyvateľov obce, ako aj pre podnikateľov a turistov je zlepšenie infraštruktúry v obci – vrátane technickej. Obec nemá dobudovanú kanalizáciu a čističku pre všetkých obyvateľov, preto je to pre obec prioritou.
Cieľ:	Cieľom je zlepšenie stavu životného prostredia v obci, a tým aj vytvorenie vhodných podmienok pre podnikanie v cestovnom ruchu – zlepšenie v oblasti ekonomickej a následne aj sociálnej.
Oprávnené výdavky:	1. Náklady spojené s projekčnou prípravou pre výstavbu kanalizácie a čističky odpadových vôd v obci 2. Náklady na realizáciu výstavby kanalizácie a čističky Odpadových vôd v obci
Časový harmonogram:	1. Aktualizácia koncepcie projektovej prípravy 2018-2019 2. Vypracovanie projektovej dokumentácie 2019-2020 3. Výstavba kanalizácie a čističky odpadových vôd – rok 2020 – 2023
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva, obec, mikroregión
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. cca 3.5 tis. EUR 2. cca 10 tis. EUR 3. cca 20.000.000,- EUR
Zdroje financovania:	Obec, MŽP SR, štrukturálne fondy EÚ, Envirofond,
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starostka obce: Alžbeta Sanislóová
Monitorovacie ukazovatele:	dĺžka kanalizačnej siete, počet domácností napojených na splaškovú kanalizáciu, kvalitatívne ukazovatele vypúšťanej vody do recipienta

Priorita č. 2: Rozvoj dopravnej infraštruktúry a chodníkov pre peších

3.1.2.1 – 3.1.2.2 a 3.1.2.4 Oprava MK a chodníky 3.1.2.4 Chodník popri ceste III. triedy Aktivita (Opatrenie)	- zabezpečiť opravu a rozvoj cestných komunikácií Úloha č.1 – obnova, oprava a rekonštrukcia ciest – jestvujúcich miestnych komunikácií IV. triedy Úloha č.2 – projekčná príprava a výstavba peších chodníkov a miestnych komunikácií v obci Úloha č.3 – vybudovanie chodníka pozdĺž cesty III. triedy do centra obce.
Zdôvodnenie:	V obci v súčasnosti nie sú dostatočne dobudované a udržiavané cesty a chodníky, je potrebná rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci a chodníkov a obnova a budovanie cestných odvodňovacích kanalizácií. V zastavanom území obce vyčleniť verejný priestor pre vybudovanie peších chodníkov pozdĺž hlavnej komunikačnej siete, verejný priestor pre vybudovanie peších chodníkov pozdĺž všetkých jestvujúcich a navrhovaných miestnych ciest. Budovať jednostranné prípadne obojstranné pešie chodníky min. šírky 1,5 m v súlade so STN 73 6110. V blízkosti zariadení občianskej vybavenosti budovať zelené plochy a ohraničujúce obrubníkové chodníky.
Cieľ:	Cieľom je zlepšenie dopravnej infraštruktúry v obci, a tým aj vytvorenie vhodných podmienok pre život a zlepšenie podmienok bývania v obci. Zároveň podnikanie v cestovnom ruchu – zlepšenie v oblasti dopravy, komunikácií, ekonomickej a následne aj sociálnej oblasti
Oprávnené výdavky:	1. Náklady spojené s projekčnou prípravou 2. Náklady na realizáciu rekonštrukcie miestnych komunikácií a chodníkov. 3. Náklady na projektovú prípravu, verejné obstarávanie a vybudovanie chodníka pozdĺž štátnej cesty III. triedy pozdĺž celej obce
Časový harmonogram:	1. Projektová príprava chodníkov a kanalizačných rigolov - 2018 – 2020, 2. Oprava a rekonštrukcia ciest, miestnych komunikácií a chodníkov 2020 – 2023. 3. Projektová príprava a výstavba chodníka pri ceste III. triedy pozdĺž obce s označenými prechodmi pre chodcov - 2020 - 2023.
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva, obec, mikroregión
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. cca 5.000,-EUR 2. cca 38.000,-EUR 3. cca 120.000,-EUR
Zdroje financovania	Obec, štrukturálne fondy EÚ, PPA, MŽP SR, KSK
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starostka obce: Alžbeta Sanislóová
Monitorovacie ukazovatele:	dĺžka opravených ciest, dĺžka zrekonštruovaných chodníkov, zrekonštruovaná, opravená a vyčistená dĺžka cestných rigolov, dĺžka nových chodníkov, zníženie počtu nehôd chodcov.

Priorita č. 3: Výstavba Náučného turistického chodníka

3.1.4.8 Aktivita Náučný chodník (Opatrenie)	- podpora tvorby produktov cestovného ruchu a zvyšovanie kvality NCH poskytnutých služieb návštevníkom obce Úloha č. 1 – Výstavba Náučného chodníka Úloha č. 2 – Vybudovanie priestorového informačného systému v obci Úloha č. 3 – Vybudovanie cyklotrasy a peších turistických trás.
Zdôvodnenie:	V súčasnosti majú návštevníci obce nedostatočné možnosti športovo – rekreačného využitia aj jestvujúce zariadenia je potrebné zrekonštruovať a vybudovať pre potreby aktívneho trávenia voľného času. V regióne obci chýbajú pešie trasy, cyklotrasa a Náučný chodník, ktorý bude priťahovať návštevníkov – turistov pre ktorých môže ponúknuť turistický pobyt a udržať návštevníkov. Obec preto plánuje vytvoriť podmienky pre letnú a zimnú turistiku, s príslušnou technickou infraštruktúrou a potrebnými službami.
Cieľ:	Zabezpečenie predĺženia turistickej sezóny vybudovaním náučného chodníka smerom na Jaskyňu Milada, parku a ihriska pre deti, k tomu multifunkčného ihriska, ubytovacích zariadení a potrebných služieb v rámci stratégie vidieckej turistiky v obci. Úprava zelene centra obce a dobudovaním prvkov drobnej záhradnej architektúry. Vybudovanie atrakcie cestovného ruchu. Skvalitnenie služieb v rozvoji cestovného ruchu Silickej planiny NP Slovenský kras.
Oprávnené výdavky:	1. náklady spojené s projekčnou prípravou, 2. náklady spojené s realizáciou výstavby náučného chodníka, 3. náklady spojené s realizáciou jednotlivých atraktivít na trase NCH.
Predpokladaný harmonogram prác:	1. Projekčná príprava rok 2018-2019 2. Realizácia výstavby NCH rok 2019-2021 3. Realizácia jednotlivých atraktivít na trase NCH rok 2019-2023
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva, obec, mikroregión, podnikateľské subjekty
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	Úloha č.1 – projektová dokumentácia - cca 2.000,- EUR. Úloha č.2 - Výstavba NCH a IS – 15.000,- Eur Úloha č.3 – Výstavba atraktivít + sprístupnenie pamiatok – 50 tis Eur
Zdroje financovania:	Obec, MŽP SR, Program obnovy dediny, PPA – rozvoj vidieka, štrukturálne fondy EÚ, podnikatelia, združenia, Štátne finančné prostriedky- MF SR, UV SR, MV SR.
Zodpovedná osoba :	Starostka obce: Alžbeta Sanislóová
Monitorovacie ukazovatele:	počet návštevníkov, počet prenocovaní, dĺžka pobytu v obci a regióne počet vytvorených nových ponúk a atraktivít cestovného ruchu

Priorita č. 4: Obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov

3.1.2.3 Obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov Aktivita (Opatrenie)	- zabezpečiť projektovú dokumentáciu a obnovu cestných kanalizačných rigolov, ktoré sú vo vlastníctve obce Silická Brezová. Úloha č. 1 – vytvorenie projektovej dokumentácie na opravu miestneho kostola v obci. Úloha č. 2 – na základe projektovej dokumentácie zabezpečiť realizáciu opravy kanalizačných rigolov v obci.
Zdôvodnenie:	Základným predpokladom pre vytvorenie podmienok pre zlepšenie celkového vzhľadu obce ako východiskovej obce Národného parku Slovenský kras a konkrétne na Silickú planinu je oprava najnutnejších problematických závad kanalizačných rigolov, ich spádovanie, vzhľad a potom odtekanie dažďových vôd. Potom je potrebné pretesniť a vymeniť betónové kocky 50 x 50 cm, nakoľko sú na viacerých miestach porušené. Obec ako vlastník nehnuteľnosti a celého kanalizačného rozvodu zabezpečí opravu a sfunkčnenie ich prevádzky a tým aj zlepšenie infraštruktúry v obci – hlavne technickej. Obec tým spríjemní pobyt a prechod pre turistov a návštevníkov regiónu.
Cieľ:	Cieľom je zlepšenie stavu cestných kanalizačných rigolov a obecných verejných priestorov pre opravu technickej infraštruktúry zariadenia obce. Jeho obnovou sa spríjemní a sprístupní prechod návštevníkov do Národného parku Slovenský kras. Pre obyvateľov obce sa vytvoria kvalitné podmienky bývania, vzhľadu obce a funkčnosti odtoku dažďovej vody z celkového povrchu obecných a súkromných povrchových plôch.
Oprávnené výdavky:	1. Náklady spojené s projekčnou prípravou a verejným obstarávaním pre úpravu verejného priestranstva. 2. Náklady na realizáciu obnovy cestných kanalizačných rigolov v obci.
Časový harmonogram:	1. Vypracovanie projektovej dokumentácie – 2019 -2020. 2. Obnova cestných kanalizačných rigolov – rok 2020 -2021.
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva, obec, mikroregión
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	- projektová dokumentácia = cca 1.500,- EUR - obnova kanalizačných rigolov = cca 45.000,- EUR
Zdroje financovania:	Obec, PPA MPoD SR, MF SR, UV SR
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starostka obce: Alžbeta Sanislóová
Monitorovacie ukazovatele:	počet opravených kanalizačných rigolov, dĺžka zrekonštruovaných a vyčistených metrov miestnej cesty, zlepšenie vzhľadu obce zvýšenie % spokojnosti občanov obce zvýšenie % kladného posúdenia návštevníkov k ochrane vôd planiny

Priorita č. 5: Výstavba Tržnice v obci Silická Brezová

3.1.5.3 Aktivita Tržnica v obci Silická Brezová (Opatrenie)	- vybudovanie Tržnice v obci Silická Brezová Úloha č. 1 – vytvorenie projektovej dokumentácie a verejného obstarávania na výstavbu trhoviska v obci Silická Brezová Úloha č. 2 – Realizácia výstavby tržnice v priestoroch v centre obce Silická Brezová, na pozemku vo vlastníctve obce.
Zdôvodnenie:	Výstavba tržnice si vyžaduje súčasná ponuka predávania tovarov a výrobkov nakoľko stála obchodná prevádzka je nestabilná. Tržnica by bola formou rozmiestnenia krytých a uzavretých prístreškov a potom by nasledovalo dobudovanie a rozširovanie priestorového usporiadanie jednotlivých výdajných prístreškov. Riešenie jednotlivých priestorov, WC a sociálnych miestností bude dopĺňať technickú infraštruktúru nutnú k uspokojeniu potrieb občanov, kupujúcich a predávajúcich. Tržnica bude realizovaná pre všetkých občanov obce. Obec využije priestor v centrálnej časti obce pre vybudovanie trhoviska a akejsi centrálnej oddychovej zóny pre posedenie, oddych, kultúrne a spoločenské podujatia, ktorá je pre obec prioritou.
Cieľ:	Z hľadiska plnenia cieľa ide o zvyšovanie ponuky pre občanov obce a ich návštevníkov, kde budú vytvorené podmienky pre obchodnú činnosť, ukážky výroby remeselných výrobkov a podnikateľskú činnosť. Obec bude ponúkať tieto priestory pre prezentáciu remesiel, výrobu vidieckych výrobkov a prezentáciu ľudovej vidieckej kuchyne a gastronómie. Priestory budú doplnené parkovým zariadením s lavičkami, novopostaveným altánkom, kvetinovými záhonmi, rekultiváciou zelene a úpravou existujúcich drevín. Tým sa vytvorí vhodné podmienky pre podnikanie v cestovnom ruchu – zlepšenie v oblasti ekonomickej a následne aj sociálnej pre občanov.
Oprávnené výdavky:	1. náklady spojené s projekčnou prípravou uvedených úloh a verejného obstarávania na dodávateľa stavebných prác, 2. náklady realizačné na výstavbu tržnice a prístrešku.
Časový harmonogram :	1. vypracovať projektovú dokumentáciu tržnice - 2018-2019 2. realizácia verejného obstarávania na dodávateľa stav. prác 2019 3. realizácia výstavby tržnice v centre obce 2020-2021
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva, obec
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. projektová dokumentácia cca 2 tis. EUR 2. verejné obstarávanie cca 1,5 tis. EUR 3. realizácia tržnice s oddychovým parkom cca 42 tis. EUR
Zdroje financovania	Obec, štrukturálne fondy EÚ, MŽP SR, Envirofond, regionálny rozvojový fond KSK, MH SR, PPA
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starostka obce: Alžbeta Sanislóová
Monitorovacie ukazovatele:	Návratnosť vložených investícií v rokoch zvýšenie návštevnosti a prevádzky tržnice, zvýšenie ekonomických príjmov obce, zlepšenie vzhľadu obce

Priorita č. 6: Prestavba požiarnej zbrojnice na Turistické informačné stredisko Silickej planiny

3.1.4.9 Aktivita Prestavba požiarnej zbrojnice na Turistické informačné stredisko (Opatrenie)	- prestavba požiarnej zbrojnice na Turistické informačné stredisko Silickej planiny Národného parku Slovenský kras je vytvorenie nového produktu turizmu, ktorý bude mať funkciu sústreďovať turistov, podávať im informácie a orientovať ich na zaujímavosti, ktoré im ponúka národný park. Vytvorí lepšie, nové, vyhovujúce podmienky pre prevádzku informačného strediska, aktívne trávenie voľného času, najmä v obci a mikroregión, v ktorom nie je dostupnosť takéhoto typu turistickej atraktivity. Zvýši dostupnosť turistov k jednotlivým prírodným ale aj kultúrnym pamiatkam a ich návštevy pre širokú verejnosť a vytvorenie organizačných predpokladov pre športové aktivity organizované obcou. Verejné priestranstvo, na ktorom bude stredisko sa nachádza v centre obce pri vstupe do obce Silická Brezová. Úloha č. 1 – vypracovanie projektovej dokumentácie Úloha č. 2 – verejné obstarávanie dodávateľskej organizácie Úloha č. 3 – realizácia stavebných prác.
Zdôvodnenie:	Prestavba budovy požiarnej zbrojnice je plánovaná v obci v ktorej nie je budovaný dobrovoľný hasičský zbor a súčasná chátrajúca budova vo vlastníctve obce bude po prestavbe poskytovať dostupné turistické informačné stredisko, ktoré je žiadané v tejto oblasti a tohto typu a hlavne na planine NP Slovenský kras poskytne široké možnosti organizácie turistických podujatí. Turistické informačné stredisko Silickej planiny sa pre turistov v katastri obce Silická Brezová stane verejným priestranstvom so širokým priestorom využitia. Podmienky využitia budovy pre turizmus budú posudzované kladne nakoľko sa nachádza v obci, ktorá je v najmenej rozvinutom okrese.
Cieľ:	Cieľom je napomôcť rozvoju turistiky a športu v obci, mikroregión a Národnom parku Slovenský kras. V súčasnosti nie je v Národnom parku Slovenský kras dostupné vyhovujúce turistické informačné stredisko, ktoré ponúka široký informačný a organizačný záber. Zámerom je podpora výstavby technickej infraštruktúry obce a turistických zariadení pre návštevníkov kde prioritne sa zamerajú na ponuku turistických prvkov slúžiacich predovšetkým pre deti a mládež.
Oprávnené výdavky:	1. Náklady na projektovú dokumentáciu a verejné obstarávanie zhotoviteľa, 2. Náklady na realizáciu – prestavbu PZ na turistické stredisko.
Časový harmonogram:	1. Vypracovanie projektovej dokumentácie a VO 2018 – 2020 2. Realizácia vybudovania Turistického informačného strediska 2020 – 2022
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva, obec
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	Úloha č. 1 projektová dokumentácia = cca 2.000,- Eur Úloha č. 2 verejné obstarávanie = cca 1.000,- Eur Úloha č. 3 realizácia TIS = cca 55.000,- Eur
Zdroje financovania:	Obec, UV SR, MF SR, MV SR, štrukturálne fondy EÚ, PPA
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starostka obce: Alžbeta Sanislóová
Monitorovacie ukazovatele:	počet návštevníkov a návštevnosť obce, ročné % využitia priestorov turistami a občanmi obce, počet vytvorených ponúk a atraktivít cestovného ruchu, udržateľnosť pobytu návštevníkov v regióne. zlepšenie vzhľadu obce.

V. Finančná časť

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viac zdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viac zdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce.

Postupovalo sa podľa metodiky, a to nasledovne:

- Riadiaci tím zabezpečil spracovanie finančnej časti vo forme indikatívneho finančného plánu PHSR.
- Návrh finančnej časti sa prerokoval v pracovnej skupine.
- Schválený indikatívny rozpočet sa zapracuje do programového rozpočtu samosprávy a ďalších záväzných dokumentov.
- Riadiaci tím zabezpečil rozpracovanie Indikatívneho finančného plánu do akčného plánu.

ZÁVER

Dokument PHSR obce Silická Brezová je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Silická Brezová je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Silická Brezová.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Silická Brezová je rozčlenený na 5 častí:

- v prvej časti je podrobne analyzovaný reálny stav jednotlivých oblastí územia obce;
- druhá časť je strategická, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia;
- tretia časť je programová časť, ktorá obsahuje strategické prioritné rozvojové oblasti obce, definovanie strategických cieľov pri jednotlivých prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce;
- štvrtá časť programového dokumentu je realizačná časť, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce; táto časť obsahuje aj akčný plán rozvoja obce Silická Brezová na obdobie 2018-2025;
- posledná časť je finančná časť, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít programu rozvoja obce.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít.

Schválený PHSR obce Silická Brezová je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Silická Brezová schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Silickej Brezovej. Monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Silická Brezová realizuje Obecné zastupiteľstvo v Silickej Brezovej. Riadiaci tím zabezpečí finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Silická Brezová bol prerokovaný a schválený v Obecnom zastupiteľstve.

.....
Alžbeta Sanislóová
starostka obce Silická Brezová

Mapa NP Slovenský Kras

Obec Silická Brezová je na ceste III/050154 z odbočky II/587 medzi Plešivcom a Domicou.

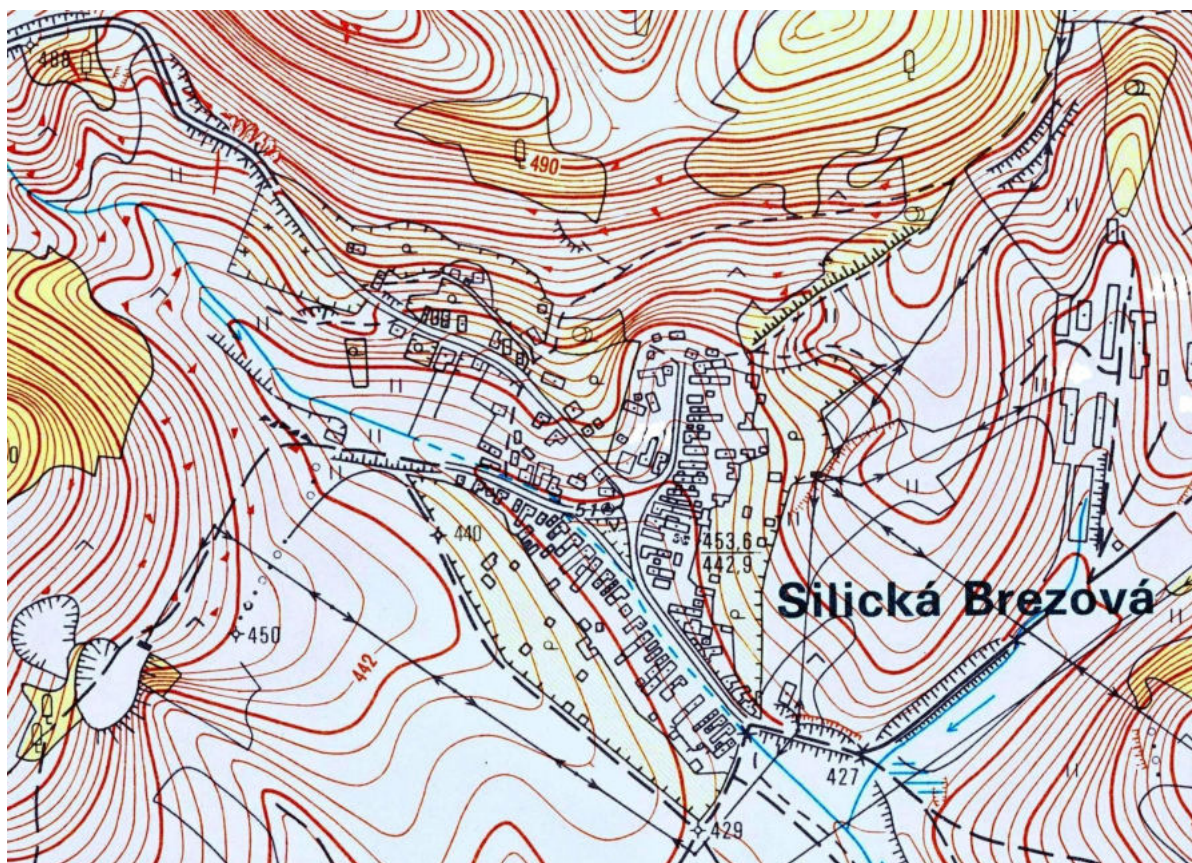
Kostol miestnej reformovanej cirkvi v Silickej Brezovej

Prístupová cesta III/050154 do centra obce Silická Brezová

Vyhliadka na kataster obce Silická Brezová a Silickú planinu NP Slovenský Kras

Mapa katastra obce Silická Brezová

Ulica obce Silická Brezová

Jaskyňa Milada

Tradičný vidiecky dom v obci Silická Brezová

Ukážka stálej expozície ľudových remeselných výrobkov na dedine

Povinné prílohy PHSR

Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Zoznam členov Riadiaceho tímu

Sanislóová Alžbeta - starosta obce Silická Brezová

Zoznam členov pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Obecné zastupiteľstvo:

Ing. Sanisló Tamás

Rákay Blažej

Farkas Zsolt

Farkašová Oľga

Czompel Ladislav

Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva)

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov				
Názov dokumentu / Zdroj dát	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Oblasť dát/téma	Webová stránka
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	národná		www.mindop.sk
Program rozvoja vidieka SR	2020	národná		www.mpsr.sk
PHSR Silická Brezová	2015	lokálna		
Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VUC (v zmysle novely zákona o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014)		národná		
Štatistický úrad SR			Demografia	www.statistics.sk
Štatistický úrad SR			Bývanie	www.statistics.sk
Štatistický úrad SR			Školstvo a vzdelávanie	www.statistics.sk
Štatistický úrad SR			Zdravotníctvo	www.statistics.sk
Štatistický úrad SR			Sociálna starostlivosť	www.statistics.sk
Štatistický úrad SR			Ekonomická situácia	www.statistics.sk
ÚPSVaR			Nezamestnanosť	www.upsvar.sk
Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja		národná	Regionálny rozvoj	

Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PHSR

CR	Cestovný ruch
ČOV	Čistička odpadových vôd
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor
DSO	Drobný stavebný odpad
El.	Elektrická energia
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
CHVO	Chránená vodohospodárska oblasť
IBV	Individuálna bytová výstavba
KD	Kultúrny dom
KO	Komunálny odpad
KÚ	Katastrálne územie
MAS OZ KRAS	Miestna akčná skupina Občianske združenie KRAS
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
MR	Maďarská republika
MŠ	Materská škola
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia
NP	Národný park
NUTS	Spoločná nomenklatúra územných jednotiek pre štatistické účely
OcÚ	Obečný úrad
OP	Ochranné pásmo
OZ	Obecné zastupiteľstvo
PD	Podielnícke družstvo
PHO	Pásmo hygienickej ochrany
POH	Program odpadového hospodárstva
PHSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
SAD	Slovenská autobusová doprava
SHR	Samostatne hospodáriaci roľník
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SR	Slovenská republika
STN	Slovenská technická norma
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠR	Štátny rozpočet
ŠÚ	Štatistický úrad
ŠÚJ	Štatistická územná jednotka
TV	Televízny
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VO	Verejné osvetlenie
VK	Verejná kanalizácia
VÚC	Vyšší územný celok
ZŠ	Základná škola
ŽP	Životné prostredie